UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Electione, Et Electi Potestate. Titvlvs VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62915

Visual Library

curam ipſi frater ejus commiſerat, gubernator precum ſuarum primitias ad nos pro prædicti Colocenſis poſtulatione tranſmiſerat: poſtmodum tamen pro Quinqueeccleſienſi Epiſcopo ad Strigonen. metropolin. transferendo nobis per literas ſuas humiliter ſupplicavit.]

[2 *Ita quòd Vuarm. Vueſperin. & Velan. Epiſcopi pro tranſlatione Colocenſis Archiepiſcopi ſalvo jure ſuo inpoſterum, cui propter afflictionem & neceſſitatem Strigon. eccleſiæ ſuperſedebant, ad præſens ut humiliter rogaverunt, prædicto Nitrienſi ſcribente, quòd ſi non placeret vobis electionem factam de Quinqueeccleſien. Epiſcopo admittere, poſtulationem alterius ſine præjudicio juris ſuppliciter exorabant.]*

[3 *Cum prædicti Regis & ſuffraganeorum literis dil. fil. A. magiſtrum ſcholarum, M. Theſaurarium, & A. Archidiaconum, & F. & N. canonicos Strigon. eccleſiæ ad ſed. Ap. deſtinarunt, ſuper poſtulatione ſua diſpenſationis gratiam petituros.]*

[4 *Cùm ergo utriusq; partis nuncii ad ſed. Apoſt. perveniſſent, hi qui pro Quinqueeccleſien. Epiſcopo venerant, proponebant partem ſuam juxta mandatum Apoſtolicum proceſſiſſe, nec obſtare diſcordiam vel contradictionem eorum, qui juxta formam mandati noſtri procedere contemnentes, illo recepto, nec eligerant quenquam canonicè, nec concorditer poſtularant. Unde concors debeat eorum poſtulatio reputari, cum cæteri, tanquam juſſionis Apoſtolicæ contemptores, eligendi ac poſtulandi ſe jure privaſſent, cum nec poſtulare nec eligere voluerint. Imò nec etiam ad capitulum venire. Ad hæc autem poterat reſponderi, quòd illi qui Colocen. Archiepiſcopum poſtularant, formam ſecuti fuerant per noſtras literas datam, quoniam innitentes priori poſtulationi, juxta tenorem priorum literarum noſtrarum partem concordem fecerant, quæ prius diſcors fuerat, dum ſuffraganeos ad concordiam revocarunt.]*

[5 *Poterat quoq; ad id quòd pars mandatum Apoſtolicum non ſervarat, utpote quæ nec poſtulationem concordem, nec electionem canonicam celebrarant, cùm in majori contradictione quàm prius non ſolùm canonicorum, ſed ſuffraganeorum etiam, ipſo Rege adverſæ parti favente, prædictum Quinqueeccleſien. Epiſcopum poſtulaſſet. Auditis igitur his & aliis quæ fuerunt hinc inde propoſita, & habito ſuper his cum fratribus noſtris diligenti tractatu.]*

CAP. V.

Poſtulatio, contra quam agitur de contempto, poteſt ſine præjudicio alicujus rejici: poteſt tamen de ſpeciali gratia admitti. hoc dicit.

Idem *capitulo Strigonenſ.*

POſtulationem *a*, quam celebraſtis: & ỹ. Licet ergo per poſtulationem hujuſmodi, nullum jus ſit alicui acquiſitum, ideoq́ue ſine præjudicio alicujus poſtulationem potuiſſemus repellere memoratam: ut tamen vobis de ſpeciali gratia conſulamus, ita duximus providendum, quòd per procuratores idoneos, ad omnia ſufficienter inſtructos, noſtro vos conſpectui præſentetis, quatenus utraque parte præſente, quod juſtum fuerit decernamus.

CAP. VI.

Epiſcopus non eſt eligendus ad aliam dignitatem, ſed poſtulandus.

Honorius III. *cap. Calaritano.* b

ETſi unanimiter vota veſtra concurrerint ad Sutrien. Epiſcopum in eccleſiæ veſtræ Archiepiſcopum eligendum, cùm ſuæ alligatus eccleſiæ liberum *c* non habeat ſine noſtra permiſſione volatum, electionem de ipſo factam tanquam contra canones *d* minus licitè attentatam, de fratrum noſtrorum conſilio duximus irritandam, cùm eligi nullo jure potuerit, ſed potius poſtulari.

[*Volentes tamen quantum cum Deo poſſumus veſtris deſideriis concurrere, benigno favore dil. fil. Subdiacono & capellano R. noſtris apoſt. ſed. legatis duximus injungendum, ut & vota veſtra circa ipſum exquirant, & perſonæ merita vice noſtra examinent diligenter, eundem ad vos cum literis rei veritatem continentibus, deſtinando, ut ſi idoneus repertus fuerit, diſponente Domino & ipſi in eccleſia, & in ipſa eccleſiæ veſtræ utiliter provideatur.*

DE ELECTIONE, ET ELECTI POTESTATE.

TITULUS VI.

CAP. I.

Eccleſiæ collegiatæ non debet provideri de prælato per collationem ſeu proviſionem, ſed per electionem canonicam fiendam per ipſum collegium. hoc dicit Abbas.

Lucius Papa. *a*

NUllus *b* in eccleſia, ubi duo vel tres *fratres* fuerint in congregatione, niſi eorum electione canonica Presbyter eligatur: [1 & ỹ.] Si verò aliter quis eccleſiam adeptus fuerit, eò, quod per cupiditatem illam acquiſierit, atque contra canonicæ regulæ diſciplinam egerit, expellatur.

[1 *Et eiſdem convocatis etiam parochianis, atq; in unum conſentientibus.*]

CAP. II.

Electus ad clamorem populi, non debet per ſuperiorem confirmari.

Ex concilio Sardicenſ. *c*

OSius *d* Epiſcopus dixit: Si quis ita temerarius extiterit, ut talem excuſationem afferens aſſeveret, quòd literas populi accepit, cùm ſit manifeſtum potuiſſe plures eorum, qui ſynceram fidem non habent, præmio & mercede corrumpi, ut clamarent in eccleſia, & ipſum petere viderentur: omninò fraudes has damnandas eſſe arbitror ita, ut nec laicam in fine communionem (niſi de hoc pœnituerit) talis accipiat. Si verò omnibus placet, ſtatuite. Synodus reſpondit. Placet.

CAP. III.

Electio canonica confirmanda eſt, debet tamen ſuperior ante confirmationem inquirere de converſatione & vita electi, ubi fuit converſatus.

Gregorius tertius. *e*

POſtquam: & infrà. Confirmationem *f* petentium deſideria, ſi nihil eſt quod electum impediat, impleantur. Cujus vita vel actus, quia meliùs poſſunt ubi eſt converſatus cognoſci, inquirantur ibidem.

CAP. IV.

Electo in Archiepiſcopum ſedes Apoſtolica pallium non tradet, niſi prius præſtet fidelitatis & obedientiæ juramentum.

Paſchalis *Panormitano* g *Archiepiſcopo.*

SIgnificaſti Reges *h* & regni majores admiratione permotos, quòd pallium tibi ab apocriſariis *i* noſtris tali conditione oblatum fuerit, ſi ſacramentum, quod à nobis ſcriptum detulerant, exhiberes: [1 & ỹ.] Mirentur in hac cauſa Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui cùm ovium ſuarum curam Petro committeret, conditionem poſuit dicens: *k* Si diligis me, paſce oves meas. Si conſcientiarum factor, & cognitor ſecretorum, conditione hac uſus eſt, nec ſemel tantùm, ſed & ſecundò, & uſque ad contriſtationem: qua nos ſollicitudine oportet tantam eccleſiæ prælationem imponere fratribus, quorum conſcientias non videmus? Ajunt

a *Ca. 5. eod. tit. in 3. compil.* b *al. Caritanenſi. in aliis Innoc. III.* c *In antiq. liberum non habeat ad aliam, ſine, &c.* d *Contravenire canoni eſt peccatum in c. 2. & c. illud. De major. & obed.*

a *Codices hic variant. nam quidam Pius, alii Alexander.* b *Cap. 1 eod. tit. in 1. compil.* c *Conc. Sardic. Can. 2. Burch. l. 1. Decret. c. 19. Ivo p. 5. c. 73.* d *Ca. 2. eod. tit. in 1. compil.* e *al. Gregor. IX. & malè. Gregorius lib. 8. epiſt. 18. Regiſtri.* f *Cap. 11. eod. tit. in 1. compil.* g *Papa Toletano. al. Palarmarch. al. Polemenſi arch.* h *Cap. 21. eod. tit. in 1. compil. Ioan. 21.* i *Apocriſarius dicitur reſponſalis,* ἀποκρίνομαι, *reſpondeo. Iuſtin. Nov. 25.* k *Matth. 5.*

omne

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

omne jusjurandum à Domino eſſe prohibitum *a*, nec ab Apoſtolis poſt Dominum, nec in conciliis inveniri poſſe ſtatutum. Quid eſt ergo, quòd Dominus ſubſequenter ait: *b* Quod amplius eſt, à malo eſt? hoc enim amplius ut exigamus, malum nos illo permittente compellit. Nonne malum eſt ab eccleſiæ unitate, & à ſedis Apoſtolicæ obedientia reſilire, & contra canonum ſtatuta prorumpere? quod multi etiam poſt ſacramentum præſtitum præſumpſerunt: [*& ſ.*] Hoc nimirum malo ac neceſſitate compellimur juramentum pro fide, *c* pro obedientia, pro unitate requirere. Ajunt in conciliis ſtatutum non inveniri, quaſi Romanæ eccleſiæ legem concilia ulla præfixerint, cùm omnia concilia per *d* Romani pontificis auctoritatem, & facta ſint, & robur acceperint, & in eorum ſtatutis Romani pontificis patenter excipiatur auctoritas [3 *& infrà.*] Cùm igitur à ſede Apoſtolica veſtræ inſignia dignitatis exigitis, quæ à beati Petri tantùm corpore aſſumuntur: juſtum eſt ut vos quoque ſedi Apoſt. ſubjectionis debitæ ſigna ſolvatis, quæ vos cum beato Petro tanquam membra de membro habere, & catholici capitis unitatem ſervare declarant.

[1 *In pallio conceditur plenitudo pontificalis officii, quia juxta ſedis Apoſtolicæ & totius Europæ conſuetudinem, ante acceptum pallium Metropolitanis minimè licet, aut conſecrare Epiſcopos, aut ſynodum celebrare.*]

[2 *Nonne prædeceſſor tuus præter Rom. pontif. conſcientiam damnavit Epiſcopum? quibus hoc canonibus, quibus hoc conciliis legitur eſſe permiſſum? Quod ſuper Epiſcoporum tranſlationibus loquuntur decreta, quæ apud nos non auctoritate Apoſtolica, ſed nutu regio præſumitur, propter hæc mala & alia devitenda hujuſmodi juramentum exigitur. Cur autem Dominus juramentum prohibuit, Apoſtolus Iacobus manifeſtat adjiciens, ut non ſub judicium incidatis, nec quiſquam, ſicut beatus Auguſtinus expoſuit, conſuetudine jurandi ad perjurii conſuetudinem dilabatur. Quapropter juratione non utitur, niſi neceſſitate, cùm videt pigros homines eſſe ad credendum quod eis utile eſt credere, niſi juratione firmetur.*]

[3 *Et ita poſſunt Apoſtolicam ſed. contemnere, poſſunt apud nos calcaneum elevare, & datum a Deo privilegium evertere vel auferre non poſſunt, quod Petro dictum eſt: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam, & tibi dabo claves regni cælorum: quibus tandem conciliorum decretis dandi pallium modus præſcriptus eſt, & profeſſionis vel obedientiæ ordo ſancitus?*]

CAP. V.

Si ſchiſmaticus ad unionem eccleſiæ reverſus, eligitur in Epiſcopum, electio non tenet, ſed ex diſpenſatione poteſt confirmari.

Alexander III. *Pet. Presbytero Cardin. Apoſtolicæ ſedis e legato.*

QVia diligentia tua requiſivit, an electionem electi, qui abjurato ſchiſmate *f* ad unitatem eccleſiæ rediit, debeas confirmare: Duximus reſpondendum, quòd ſi à ſchiſmatico nullũ ordinẽ ſuſceperit, & ejus electio ſecundum formam canonum fuerit celebrata, eum (dummodo alia non impediant) diſpenſativè permittimus confirmari. Mandantes, ut eum facias à catholicis Epiſcopis ſuffraganeis Aquilegienſ. eccleſiæ in Epiſcopum ordinari. Salva debita juſtitia, & reverentia ejusdem eccleſiæ, cùm ad catholicam redierit unitatem.

CAP. VI.

Electus in Romanum Pontificem à duabus partibus cardinalium, nulla exceptione obſtante eſt Papa. Electus autem à minori numero gerens ſe pro Papa, incidit unà cum ſibi adhærentibus in pœnas hic contentas.

Idem ex concilio Lateranenſi.

LIcet *a* de vitanda diſcordia in electione Romani pontificis manifeſta ſatis à præ. no. conſtituta manaverint: quia tamen ſæpe poſt illa per improbæ ambitionis audaciam gravem paſſa eſt eccleſia ſciſſuram, nos etiam ad malum hoc evitandum de conſilio fratrum noſtrorum, & ſacri approbatione concilii, aliquid decrevimus adjungendum. Statuimus ergo, ut ſi fortè (inimico homine ſuperſeminante zizaniam) inter cardinales de ſubſtituendo ſummo pontifice non poterit eſſe plena concordia, & duabus partibus concordantibus, pars tertia concordare noluerit, aut ſibi alium præſumpſerit nominare: ille abſque ulla exceptione ab univerſali eccleſia Romanus pontifex habeatur, qui à duabus partibus electus fuerit & receptus. Si quis autem de tertiæ partis nominatione confiſus (quia de ratione eſſe non poteſt) ſibi nomen Epiſcopi uſurpaverit, tam ipſe, quàm hi qui eum receperint, excommunicationi ſubjaceant, & totius ſacri ordinis privatione mulctentur, ita ut viatici etiam eis (niſi tantùm in ultimis) communio denegetur: & ſi non reſipuerint, cum Dathan & Abyron (quos terra vivos abſorbuit) accipiant portionem. Præterea ſi à paucioribus quàm à duabus partibus aliquis electus fuerit ad apoſtolatus officium, niſi major concordia interceſſerit, nullatenus adſumatur, & prædictæ pœnæ ſubjaceat, ſi humiliter noluerit abſtinere. Ex hoc tamen nullum canonicis conſtitutionibus & aliis eccleſiis præjudicium generetur, in quibus majoris & ſanioris partis debet ſententia prævalere: quia quod in eis in dubium *c* venerit, ſuperioris poterit judicio definiri. In Romana verò eccleſia ſpeciale aliquid conſtituitur: quia non poterit ad ſuperiorem recurſus haberi.

CAP. VII.

Electio ad epiſcopatum fieri debet de digno ſcientia, moribus, & ætate, & quòd habeat triceſimum annum completum, & ſit de legitimo matrimonio natus. h. d. uſq; ad §. Cùm verò.

Idem ex concilio Lateranenſi. *d*

CVm in *e* cunctis ſacris ordinibus & eccleſiaſticis miniſteriis ſint ætatis maturitas, gravitas morum, & literarum ſcientia inquirenda; multò fortius in Epiſcopo hæc oportet inquiri: qui ad curam aliorum poſitus, in ſeipſo debet oſtendere, qualiter alios in domo Dei *f* oporteat converſari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro neceſſitate temporis factum eſt, trahatur à poſteris in exemplum: Præſenti decretro ſtatuimus, ut nullus in Epiſcopum eligatur, niſi qui jam triceſimum annum ætatis exegerit *g*, & de legitimo matrimonio ſit natus, qui etiam vita & ſcientia commendabilis demonſtretur.

Beneficia electi in Epiſcopum vacant poſt confirmationem, adeptionem poſſeſſionis, & conſecrationem ſecutam, vel poſtquam præfixum tempus ad petendum conſecrationem lapſum fuerit. h. d. uſq; ad §. inferiora. Abbas Siculus.

Cùm verò electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & eccleſiaſticorum bonorum adminiſtrationem habuerit: decurſo tempore de conſecrandis Epiſcopis à canonibus definito, is ad quem ſpectant beneficia, quæ habebat, de illis diſponendi liberam habeat facultatem.

In dignitatibus & officiis citra epiſcopatum, ac curatis be-

a *Matth. 5. Hic fuit error Valdenſium. Eymericus in Directorio. part. 2. q. 14. & 17.* b *Concor. tex. in authen. ut jud. ſine quoq. ſuff. §. conſideravimus. in gl. illicito.* c *Vide B. Thomam 2. 2. q. 89. art. 1. & Sot. lib. 8. de juſt. & jur. q. 1. ar. 2. ubi licitum eſſe jurare verum oſtendit.* d *antiqua, Roma. eccleſia.* e *In conc. Lat. tit. de elect. & electi pot. c. 2.* f *Adde ſchiſmaticum de jure civil. debere ſuſpendi. tex. eſt, & ibi Bald. c. 1. reſponſo de pace jur. fir. col. 10. & rediens ad eccleſiam abjuret, Turrecrem. de eccl. l. 4. p. 1. c. 15.*

a *Quod celebratum eſt Romæ, ann. Dom. 1178. ſub Alex. Pp. III. aſſiſtentibus 274. Epiſc. menſe Martio. Aliud poſtea celebratum eſt Lateranenſe an. Dom. 1215. ſub Innoc. III. menſe Novembri pontifica. ejus an. 18. aſſiſtentibus. 412. Epiſcopis, primatibus Archiepiſc. 72. reperitur tit. de elect. ſummi Pont. cap. 1.* b *Cap. 15. eod. tit. in 1. compil.* c *Intervenerit.* d *Ca. 3. concilio Later.* e *Cap. 16. eod. tit. in 1. compil.* f *Domini.* g *Aliàs egerit, vide Burch. l. 2. Decret. c. 9.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

neficiis, debet aſſumendus vigeſimumquintum annum adtigiſſe, & aliàs eſſe idoneus ſcientia & moribus : & ſi non eſt in ordine requiſito, debet ſe facere promoveri in proximis temporibus : aliàs monitus non parens, privatur beneficio, non obſtante adpellatione : niſi ex cauſa legitima excuſetur. h.d. uſq; ad §. Clerici. Abb. Siculus.

Inferiora etiam miniſteria, utputa decanatum, Archidiaconatum, & alia quæ curam animarum habent adnexam, nullus omninò ſuſcipiat, ſed nec parœcialis eccleſiæ regimen, niſi qui jam vigeſimumquintum *a* annum ætatis adtigerit, & ſcientia & moribus commendandus exiſtat. Cùm autem adſumptus fuerit, ſi Archidiac. in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint, præfixo à canonibus tempore in Presbyteros ordinati, & ab iſto removeantur officio, & aliis conferatur, qui & velint & poſſint illud convenienter implere. Nec proſit eis adpellationis refugium *b*, ſi fortè in conſtitutionis iſtius tranſgreſſionem per appellationem voluerint ſe tueri. Hoc ſanè non ſolùm de promovendis, ſed etiam de his, qui jam promoti ſunt, ſi canones non obſiſtant *c*, præcipimus obſervari.

Eligentes indignum contra formam hujus c. privati ſunt pro prima vice poteſtate eligendi : & idem in collatore : & defectum capituli ſupplet Epiſcopus, & econversò : & ſi capitulum negligit, ſit devolutio ad metropolitanum. h.d. uſq; ad finem.

Clerici ſanè ſi contra formam iſtam quemquam elegerint, & eligendi tunc poteſtate privatos, & ab eccleſiaſticis beneficiis triennio noverint ſe ſuſpenſos. Dignum eſt enim ut quos Dei timor à malo non revocat, eccleſiaſticæ ſaltem coërceat ſeveritas diſciplinæ *d*. Epiſcopus autem ſi contra hæc fecerit, aut conſenſerit fieri; in conferendis prædictis officiis & beneficiis poteſtatem amittat, & per capitulum, aut per metropolitanum (ſi capitulum concordare nequiverit) ordinetur. *e*

CAP. VIII.

Compromittentes ſuper electione, tenentur recipere electum à compromiſſario, ſi eſt idoneus.

Idem *Ravennati Archiepiſcopo.*

CAuſam, quæ inter *f* moniales ſanctæ Margaretæ, [1 & ꝑ.] Si ſorores in Epiſcopum electionem contulerint, promittentes quòd illam *g*, quam eis provideret, reciperent, ipſam quam providerit facias ab eis (ſi tamen exiſtat *h* idonea) in ſuam recipi abbatiſſam.

[1 *Super diſcordia & diſſenſione electionis, quam fecerunt, dignoſcitur agitare, experientia tua jam pridem commiſimus terminandam. Unde quoniam cauſa ipſa in tantum protrahitur, & nondum ſicut accepimus, proceſſiſti, & periculoſum & damnoſum eſt monaſterio, eo quòd cauſa ipſa in tantum protrahitur. F.t.p.a.ſ.m.q. infrà dies xl. vel duos menſes, aut plus ſecundùm tenorem aliarum noſtrarum literarum in eadem cauſa procedas, ita videlicet, quòd.*]

CAP. IX.

Electus ante confirmationem beneficia conferre, vel aliter adminiſtrare non poteſt.

Idem *Vuigorenſi Epiſcopo.* i

NOſti *k* quomodo Linconen. electus concedendi honores, vel præbendas, aut aliàs diſponendi de rebus eccleſiæ (cùm ſua non ſit electio confirmata) non

a *Vide concil. Carth. ca. 16. & Burch. lib. 2. Dec. c. 10. 11. & 12.* b *Vide l. 1. §. quæſitum. cum ibi not. ff. de appel. & gloſſ. in c. non ſolùm. de appel. lib. 6.* c *Concor. text. in l. privilegia. C. de ſacroſan. eccl. & cap. 1. de conſtitut.* d *Concor. text. in l. capitalium. §. famoſos. ff. de pœn. l. bona fides. ff. de pœnis.* e *Ordinentur in concilio, unde ſumitur.* f *Poſt concil. Lateran. ſub Alexand. 3. par. 40. c. 1. & c. 17. eod. tit. in 1. compil.* g *al. ita, quam Epiſcopus eis.* h *Nam dantes alicui poteſtatem videntur intellexiſſe de idoneo, facit l. ſi procurator. ff. de cond. ind.* i *al. Exonien.* k *Poſt concil. Lateran. ſub Alex. 3. par. 40. can. 2. & c. 18. eod. tit. in 1. compil.*

habeat facultatem : [1 & ꝑ.] Mandamus igitur quatenus ei auctoritate noſtra præcipias, ut conceſſionem, ſi quam fecit de prædictis ſtudeat revocare.

[1 *Inde eſt quòd F.t. per a.ſ. præ. ut prædicto electo ex parte noſtra non differas arctius inhibere, ne Archidiaconatum de Norhenter, vel præbendam quam VV. ejuſdem loci Archidiaconus tenuit, alicui conferre præſumat; & ſi eundem Archidiaconatum vel præbendam cuiquam, quod non arbitramur, conceſſerit.*]

CAP. X.

Electio facta poſt adpellationem, & prima non caſſata, & contra privilegia eccleſiæ, caſſanda eſt.

Idem.

COnſideravimus *a* quòd electio Ioannis Frontini, poſt adpellationem *b* ad nos interpoſitam, & contra tenorem privilegiorum eccleſiæ veſtræ fuerit celebrata. Perpendimus etiam quòd electio B. poſt illam qualemcunque electionem nõ *c* caſſatam, necnon & poſt adpel. (per quam ad ſuum ſtatum omnia debent reduci) facta fuit: [1 & ꝑ.] Quapropter utriuſque electionem omninò caſſamus, & vobis in aliam perſonam idoneam & honeſtam conveniendi liberã tribuimus facultatem: ita quòd utrique prædictorum fama ſua non minus integrè conſervetur, & quòd in aliis eccleſiis poſſit (ſi Deus gratiam dederit) promoveri. Vobis autem liceat præter iſtam eccleſiæ veſtræ ordinationem in eorum alterum convenire.

[1 *Et illata violentia: quamquam Rex penitus inficietur, violentiam aliquam in hoc de aſſenſu vel conſcientia ſua nunquam perpetratam fuiſſe.*]

CAP. XI.

Metropolitanus confirmatus, licet nondum receperit pallium, poteſt ſuum ſuffraganeum conſecrari facere.

Idem.

SVffraganeis alicujus *d* metropolitani, ad mandatum ipſius, poſt confirmationem electionis ſuæ, etiam ſi pallium non receperit, licitum eſt electum, qui ad ejus juriſdictionem pertinet, conſecrare.

CAP. XII.

Is, cujus electio fuit caſſata, non vitio perſonæ, ſed electionis modo, iterum eligi poteſt : ſecus ſi vitio perſonæ.

Clemens tertius. e

SVper eo verò *f*, quod quærere voluiſti, ſi alicujus electione caſſata, idem ad alterius eccleſiæ regimen electus fuerit, an ejus electio debeat confirmari : hoc tuam volumus diſcretionem tenere, quòd ſi prior electio non vitio perſonæ, ſed modo electionis caſſatur, promotionem ejus fieri in eadem etiam eccleſia (niſi fortè ſimoniacæ pravitatis *g* aliquid interceſſiſſe conſtiterit) non debeat impedire.

CAP. XIII.

Non profeſſus, poteſt poſtulari in Abbatem, ſi ex aliqua bona cauſa fiat talis poſtulatio. h.d. ſecundum lecturam, quæ eſt magis ſingularis.

Cœleſtinus tertius.

CVm monaſterium *h* de Pellicea in tuo ſitum Epiſcopatu, ad eam diſſolutionem devenerit (ſicut tuarum literarum inſinuatio patefecit) quòd fratres ejuſdem domus obſervantiam religionis & ordinis abjecerunt : [1 & ꝑ.] In quendam qui cum fratribus ſuis in extremo eſt laudabiliter conſecratus, boni teſtimonii virum unanimiter conſenſerunt, eum in Abbatem totis deſideriis poſtulantes. Tu verò poſtulationi eorum præbuiſti adſenſum, & poſtulaſti eandem ordi-

a *Cap. 22. eod. tit. in 1. compil.* b *Hæc duo verba, ad nos, deſunt in antiquis.* c *al. nondum.* d *Ca. 1. eod. tit. in 2. compil.* e *Aliàs, Alexand. III.* f *Ca. 3. eod. tit. in 2. compil.* g *Gloſſa in l. un. in verbo, contra hanc. ff. ad leg. Iul. de amb. gloſſ. & Bar. in l. Barbarius. de off. præt.* h *Cap. 5. eod. tit. in 1. compil.*

nationem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nationem à ſede Apoſtolica confirmari. Nos autem *a* ipſam, ſicut facta eſt canonicè confirmamus.

[1 *Et bonis ejus dilapidatis atq; conſumptis ; ad eligendum ſibi Abbatem de ipſius eccleſiæ gremio non potuerunt hactenus convenire; ad tuæ tamen admonitionis & exhortationis inſtantiam in unum convenientes.*]

CAP. XIV.

Electio debet eſſe in libertate eligentium ; nec valet contraria conſuetudo.

Idem.

CVm terra *b*, quæ funiculus hæreditatis Domini cenſebatur. *& infrà.* Sicut ex quarundam literarum tenore accepimus, quidam in electionibus pravæ conſuetudinis morbus irrepſit : ut cùm alicujus prælati electio debet celebrari, conventus ad quem pertinere dinoſcitur, duas perſonas nominè latenter auribus Patriarchæ vel Principis exprimendas, ut ſic alterius eligendæ, vel totius electionis penitus irritandæ idem Patriarcha vel Princeps plenariam habeat facultatem. Quia igitur hoc redundat in gravamen *c* eccleſiaſticæ libertatis, præſcriptam conſuetudinis pravitatem ſancimus penitus abolendam *d*. Statuentes, ut forma electionis canonicè in omnibus conventualibus eccleſiis obſervetur ; videlicet ut cùm debet eccleſiæ conſuli, paſtoris regimine deſtitutæ, electores in unum locum (in quo fuerit electio celebranda) conveniant, & invocata Spiritus Sancti gratia perſonam nominent. Quòd ſi in perſona fuerit, vel in electionis modo peccatum, tamdiu in electione diligentiam inquiſitionis apponant, donec vacanti eccleſiæ de perſona idonea *e* valeant providere. Quo facto non prohibemus quin Regis, ſeu Patriarchæ, qui pro tempore fuerit, requiratur aſſenſus: ſed propter hoc ipſam electionem nolumus impediri.

CAP. XV.

Per confirmationem electionis non transfertur poteſtas exercendi ea, quæ ſunt ordinis. Illa enim transferuntur per conſecrationem. Abbas.

Idem *f*.

TRanſmiſſam *g*: [1 *& infrà.*] Quæſiviſti quid faciendum ſit tibi ſuper eo, quòd clerici tuæ diœceſis, cùm pro ſuis exceſſibus ſuſpenſionis, vel interdicti, vel excommunicationis ſententiæ percelluntur, parvipendentes eam, dimittunt eccleſias, & transferunt ſe ad mercimonia laicorum : nonnulli quoque ipſorum (habitu clericali poſtpoſito) veſtes induunt laicales, & ſicut laici mercatores ſe turpibus quæſtibus implicantes, conſimilium ſibi laicorum manus *h* aſſociant: & correctionem eccleſiaſticam per contemptum eludunt, dicentes quòd poteſtatem non habeas eos (niſi tibi ſpecialiter Apoſtol. ſed. indulſerit) corrigendi: [2 *& infrà.*] Reſpondemus igitur, quòd ex quo electionis tuæ confirmationem accepiſti, de talibus & conſimilibus (præter ea, quæ majoris inquiſitionis diſcuſſionem exigunt, & miniſterium conſecrationis deſiderant) quod juſtum eſt, & eccleſiaſticæ convenit utilitati, ſtatuendi habeas liberam facultatem.

[1 *Dudum ſicut inſinuare curaſti, ad noſtram perveniſſe audientiam quæſtionem, tua tunc dilectio replicavit quid ſit tibi faciendum ſuper eo.*]

[2 *Nos autem volentes in hoc tibi certum dare reſponſum, tuæ devotioni reſpondemus, quòd ſi quando tales repereris, ſi commoniti noluerint à tam turpibus actibus revocari, & de contemptu ſatisfacientes plenarie ad clericale ſchema redire : tu eos auctori. noſtra ſuffultus excommunices, app. ſub. faciasq; eos arctius ab omnibus evitari, donec etiam reatum ſuum congrua ſatisfactione emendent, præſertim ſi qui eorum in ſacris ordinibus ſunt conſtituti, hoc etiam ſine ſpeciali mandato exequi poſſes, cum.*]

a *In multis antiquis, nos autem ipſam canonic. confirmamus.* b *Cap. 6. eod. titul. in 2. compil.* c *In antiquis, in gravem perniciem.* d *Conc. auth. caſſa & irrita. C. de ſacr. eccleſ.* e *al. congrua.* f *In coll. 2. Clemens III. Helvenſi Epiſcopo, ſed in ora. lib. adnotatur varia lectio, Celeſtin. III.* g *Cap. 7. eod. tit. in 2. compil.* h *Simile eſt text. ff. de orig. jur. l. 2. in prin. & l. 1. ff. de eo per quem fac. erit.*

CAP. XVI.

Qui electioni de ſe factæ renunciat, appellari nequit ad impediendam electionem alterius. Et electio, quæ eſt à ſuſpenſis celebrata, non tenet.

Innocentius III. *de Colla ſancti Petri, & Mutinenſ. Abbatibus* a.

CVm *b* inter R. ſeniorem, & R. juniorem ſuper Abbatia Scaphuſen. quæſtio verteretur, [1 *& infrà.*] Bo. me. Celeſt. præ. noſter prædictum R. ſeniorem, ſententiam cum inſtantia poſtulantem, ad componendum coëgit invitum : & ſic Abbatiæ renuncians, de manu ejus cuſtodiam & prioratum recepit, ab eo dum viveret, poſſidendos. Cui ordinationi licet conſentiret invitus, domum tamen reverſus (adverſariis compoſitionem ipſam nolentibus obſervare) non potuit, quæ conceſſa ſunt obtinere : [2 *& infra.*] Nos attendentes, quòd ex conſenſu compoſitionis receptæ jus (ſi quod ſibi competierat) R. ſenior amiſiſſet, ac per hoc ne monachi ad electionem procederent, de jure minimè appellare potuiſſet, cùm niſi quorum intereſt, audiri non ſoleant appellantes : ap. illam dicimus legitimam non fuiſſe : unde per eam electio non potuit impediri. Sanè quamvis præpoſitus & capitulum Conſtantien. de interdicto quod Cardin. poſuerat, in ſuis literis inſeruerint : quia tamen per id, quod R. juniori diœceſanus Epiſcopus munus benedictionis impendit, ei videtur quod præmiſimus obviare : unde vel ſcriptura facto, vel factum ſcripturæ præjudicat, nec probatum fuit (licet objectum) quòd ab interdictis electio fuerit celebrata : ipſam non potuimus irritare, [3 *& infrà.*] Ideoque cauſam ipſam vobis duximus committendam, ut ſi conſtiterit, quòd electio fuerit facta à ſuſpenſis, ea omninò caſſata ipſi monaſterio (poſt ſatisfactionem condignam, ſuſpenſionis & interdicti ſententia relaxata) de perſona idonea conſulatur.

[1 *Eis in præſentia noſtra conſtitutis dil. fi. N. G. tt. SS. Coſmæ & Damiani, & G. S. Mariæ in Acquiro Diaconos Cardinales conceſſimus auditores : in quorum præſentia fuit propoſitum, quòd cum controverſia ipſa fuerit auditoribus diverſis commiſſa, deinde ambæ partes ad ſedem Apoſtolicam acceſſerunt, quibus à bonæ memoriæ Ce. Pp. præ. n. nos ipſi qui in minori eramus officio conſtituti, & dil. noſter Ioan. tt. S. Stephani Presbyter Cardinalis, dati fuimus auditores: & cum utrinque coram nobis eſſet diutius allegatum, & eidem prædeceſſori noſtro per nos eſſet proceſſus negotii declaratus, ipſe.*]

[2 *Quin potius in eum, quod deterius eſt, manus injecerunt poſtea monachi violentas, ſed adjutus ab illis hominibus & monachorum manus evadens, ad appellationis ſubſidium convolavit. Interim verò dil. fi. n. p. S. Mariæ in via lata Diac. Card. Apoſtol. ſed. legatus, ad partes illas accedens, pro jam dictis & multis aliis exceſſibus, & ſuſpendit monachos, & monaſterium interdixit. Ipſi verò contempta ſententia Cardinalis, divina promptius quàm antea celebrarunt, & in hac ſuſpenſione prædictus adverſarius ejus de medio eſt ſublatus. Quo comperto ad eccleſiam venit: & cùm vellet prædictæ compoſitioni parére, parte altera hoc nolente ne ad electionem procederent Abbatis, quouſque inter eos quæſtio finiretur, obſtaculum objecit appellationis : ſed monachi per omnia contumaces & poſt app. ab eodem R. ſeniore ad nos interpoſitam R. juniorem pariter eligentes, ipſum benedicendum Diæc. Epiſcopo præſentarunt : qui poſt app. interpoſitam benedixit eum, & in eccleſia introduxit. & infrà. Cùm autem quæ prædicta ſunt & alia quædam prædictus Card. nobis & fratribus noſtris prudenter & fideliter retuliſſet.*]

a *Additur & præpoſito Vercellen.* b *Cap. 1. eod. titul. in 3. compil.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

[3 *Præſertim cùm contra perſonam electi nihil fuerit intentatum.*]

CAP. XVII.

Si electus non habet ſufficientem ſcientiam, vel ante confirmationem adminiſtrat, ejus electio caſſari debet.

Idem *c. Pennenſ.* a

QValiter poſt *b* obitum: [1 *& infrà.*] Verùm quoniam electus à vobis ante confirmationem adminiſtrationi Epiſcopatus ſe irreverenter immiſcuit, recipiendo tam à clericis, quàm laicis juramenta, non attendens quòd ſecundùm Apoſtolum, nemo debet ſibi honorem *c* aſſumere: ſed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron: præcipuè quia nec donum ſcientiæ Pontifici conveniens fuerat aſſecutus. Poſtquam nobis præſentaſtis eundem, ſufficienti examinatione præmiſſa electionem de ipſo factam duximus irritandam, quicquid ex ea, & ob eam factum eſt, denunciantes penitus non tenere.

[1 *Bo. me. Pennenſis Epiſcopi eccleſia vacante, receptis prius ſuper electione facienda literis noſtris, Primicerium veſtrum vobis elegiſtis in paſtorem, vos tanquam auctores electionis ipſius cognoviſtis.*]

CAP. XVIII.

Si vocantur ad electionem non vocandi, valet electio facta eis non expectatis. h.d. ſecundùm lecturam communem.

Idem *capitulo* d *Capuano.*

CVm inter *e* univerſas [1 metropoli. *& infrà.*] Intelleximus autem per Io. & F. canonicos veſtros, & per literas, quas ad ſedem Apoſtolicam detulerunt, quòd ad decanum & alios canonicos veſtros Panormi manentes (cùm ex eorum parte fuiſſet vobis per literas intimatum, ut ſic tractaretis ſuper electione ſubſtituendi paſtorem, quòd nullum deberetis in eorum abſentia nominare) quendam ſocium veſtrum cum literis deſtinaſtis, duodecim dierum terminum aſſignantes, intra quem poſt receptionem literarum veſtrarum iter arriperent redeundi. Quamvis eccleſiaſtica conſuetudo non exigat, ut ad electionem paſtoris canonici tam remoti vocentur, & illi præcipuè, qui longè antè, quàm vos, metropolitani veſtri obitum præſentialiter cognoverunt, quorum aliqui poſt ejus deceſſum ad Capuanam eccleſiam ſunt reverſi. Quia tamen mora longior eſt in electionibus valde ſuſpecta, imò ſæpè damnoſa: *f* mandamus, quatenus invocata Spiritûs Sancti gratia perſonam idoneam per electionem canonicam concorditer aſſumatis ad regimen Capuanæ eccleſiæ, conſequenter ad audientiam noſtram nuncios idoneos tranſmiſſuri, per quos à nobis vice regia poſtuletis aſſenſum, & Apoſtolicæ confirmationis gratiam requiratis.

[1 *Metropolis Capuanenſis ſit Apoſtolicæ ſedi vicinior ad proviſionem ipſius ſpecialius aſpiramus, talem ipſi perſonam præficere cupientes, quæ ſicut alios metropolitanos loci vicinitate, ſic & devotionis affectu præcellat, per quam & ipſa metropolis tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus optatum ſuſcipiat incrementum.*]

CAP. XIX.

Non debet inſpici, an poſt appellationem, ſed an contra fuerit electio celebrata. Et penes vocantes quibus competit vocandi poteſtas, remanet jus eligendi ſi vocati venire contemnunt. Et ad officium confirmatoris ſpectat examinare electum, etiam nemine opponente. Et niſi electus doceatur, legitimæ ætatis & literaturæ, habetur pro non legitimè electo.

Idem *Archiepiſcopo* a *& capitulo Capuano.*

CVm nobis *b* olim de obitu: *& infrà.* Cùm autem *ex utriuſque partis aſſertione* conſtaret, interpoſitam fuiſſe ap. ne fieret electio, niſi canonica, videri *c* poterat quòd poſt eam medio tempore nihil debuit innovari: unde talis electio judicanda erat irrita & inanis: utpote poſt appellationem canonicè interpoſitam attentata. Sed contrà, cùm appellatum fuiſſet, non ut nulla electio fieret, ſed ut fieret canonica: ſi factum electionis canonicè fuerit ſubſecutum, non utique contra formam appellation. hujuſmodi, ſed magis ſecundùm eam videbatur eſſe proceſſum: & ideò licet poſt appellationem, non tamen *d* contra eandem fuit electio celebrata, propter quod non erat aliquatenus irritanda: [1 *& infrà.*] Item cùm poſt appellat. emiſſam Archidiaconus cum ſuis fautoribus chorum exiiſſet, & vos illos ut intereſſent electioni faciendæ vobiſcum curaſſetis ſollicitè revocare (quoniam ad electionem faciendam accedere noluerunt) alienos ſe feciſſe videntur: propter quod electioni à vobis juxta formam mandati Apoſtol. concorditer celebratæ, de jure non poſſe contradicere videbantur: [2 *& infrà.*] His igitur & aliis allegatis quanquam contra perſonam illius quem elegiſtis, nihil dictum fuerit vel objectum, quia tamen juxta verbum Apoſtoli dicentis *e*: Nemini citò manum imponas: debemus attendere diligenter ad ea, quæ circa perſonam inquirenda fuerant: duximus ex officio noſtro, ſicut decuit, procedendum: [3 *& infrà.*] Illius quoque literatura licet non eminens, tamen conveniens electus exiſtit: & pro defectu ſcientiæ (ſicut plenius intelleximus ab his, qui eum melius cognoverunt) ab electione non deberet excludi. De legitima tamen ætate ſcire plenè non potuimus veritatem: quia cùm à multis cujus ætatis exiſteret curaverimus indagare, à nemine unquam audivimus, quòd annum ætatis triceſimum attigiſſet: [4 *& infrà.*] Nos eccleſiæ pariter & perſonæ providere volentes, & tam rationes, quàm canones obſervare: quia propoſitum veſtrum providum intelleximus, & ideò propter urgentem neceſſitatem *f*, & evidentem utilitatem eccleſiæ Capuanæ (quam in hac parte potius adprobamus) volumus ipſum firmiter perdurare: præfatum Subdiaconum noſtrum vobis in procuratorem concedimus, liberam adminiſtrationem ei, tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus committentes.

[1 *Nam cùm duæ partes & amplius electioni conſenſerunt & conſentiant, licet tamen cautum reperiatur in canone, ut tunc alter de altera eccleſia eligatur, cùm nullus in propria fuerit repertus idoneus: quia tamen hoc in favorem introductum eſt clericorum, & cuique licet renunciare juri quod pro ſe noſcitur introductum, vos qui duæ partes eratis & amplius, cùm hoc quod duæ partes capituli faciunt, totum facere videatur, in hac parte juri, quod pro vobis facere videbatur, renunciare potuiſtis, & electionem de perſona alterius eccleſiæ celebrare: præſertim cùm illud decretum locum habere videatur, quando clericis renitentibus & invitis per alicujus violentiam poteſtatis extraneus ingeritur ex adverſo: propter quod ſequitur in decreto, ut ſit facultas clericis renitendi, ſi ſe viderint prægravari, & quos ingeri ſibi viderint ex adverſo, propter quod ſe non timeant refutare. Præterea cùm ſedes Apoſtolica omnium eccleſiarum caput exiſtat, & Rom. Pontifex judex ſit ordinarius ſingulorum, quando de ipſa quis aſſumitur in prælatum alterius eccleſiæ, ei poſſe objici non videtur, propter capitis privilegium quod obtinet plenitudinem poteſtatis, quòd de alia eccleſia eligatur, cùm à capite non debeant membra reputari aliena.*]

a *Pentien.* b *Cap. 2. eod. tit. in 3. compil.* c *Ambitiosè petens dignitatem ſæcularem vel eccleſiaſticam, punitur in 100. aureis, & eſt infamis. lib. 1. ff. ad leg. Iul. de ambit. & in l. 2. & ibi Bart. de inter. act.* d *al. Capuanen.* e *C. 3. eod. titul. in 3. compil.* f *Vide l. fin. §. fin. Ad leg. Rhod. de jac. & in l. quod te. ff. Si cert. pet.*

a *Archidiacono.* b *Cap. 4. eod. tit. in 3. compil.* c *al. provideri.* d *al. non tamen contra fuit eadem electio celeb.* e *1. Timoth. c. 5.* f *Vide l. 1. D. de novi op. nunt. & in l. jubemus nullam. cum leg. ſeq. C. de ſacr. eccl.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

[2 *Præſertim cùm idem Archidiaconus poſtea requiſitus reſpondit, quod in præſentia noſtra vellet ei ſuum præbere aſſenſum, & ideò cùm ſecundum ſtatuta concilii Lateranenſ. app. rej. ſemper id debeat prævalere, quod à pluribus & ſanioribus fuerit ordinatum, niſi fortè à paucioribus & inferioribus aliquid rationabile objectum fuerit, & oſtenſum, à vobis celebrata electio, tanquam majori & ſaniore parte, non obſtante contradictione vel appellatione paucorum, debebat & poterat rationabiliter confirmari: cùm id quod objectum extitit & oſtenſum, rationibus præmiſſis apparebat rationabile non fuiſſe.*]

[3 *Et quia cùm tria ſint in perſona electi præcipuè inquirenda, videlicet ætas legitima, morum honeſtas, & literatura ſufficiens, licet de honeſtate morum, tanquam ei qui nobiſcum eſt aliquandiu laudabiliter converſatus, poſſimus ipſi laudabile teſtimonium perhibere.*]

[4 *Cùm autem ſecundùm prædicti ſtatuta concilii nullus debeat in Epiſcopum eligi, qui trigeſimum ætatis non attigerit annum, licet ſenectus venerabilis ſit non diuturna, nec annorum numero computata, ſed cani hominis ſunt ſenſus ejus, & ætas ſenectutis vita immaculata, quia tamen poſt illa tria quæ Salomon aſſerit difficillima, quartum tamen quaſi reputat impoſſibile. Viam videlicet viri in adoleſcentia ſua cognoſci, tanquam inveſtigari non poſſit.*]

CAP. XX.

Illegitimus poteſt poſtulari, non autem eligi: & electores niſi probaverint illum ignoranter elegiſſe, incidunt in pœnas Lateranenſis concilii.

Idem *Cantuarienſi Archiepiſcopo.*

INnotuit *a* nobis quòd Vigorienſi eccleſia deſtituta paſtore, prior & conventus ejuſdem loci magiſtrum M. Archidiaconum Eboracen. in Epiſcopum elegerunt, cujus confirmationem uſque in adventum ipſius (qui abſens eligebatur & inſcius) diſtuliſti: qui tandem ſpontanea tibi & ſecreta confeſſione monſtravit, quòd conſcientia ejus aliquantiſper ex natalibus eſſet læſa [1 *& infra.*] Cujus electionem capitulum] petiit per ſedem Apoſtolicam confirmari, præſentato nobis electionis decreto ſubſcriptionibus eligentium roborato. Quidam autem ſuffraganeorum tuorum adſeruerunt, eum fuiſſe filium cujuſdam militis, & ab eo ex quadam ingenua & non conjugata ſuſceptum. Idem quoque magiſter adjecit, quòd nunquam pater ejus habuerat uxorem, ſed matris *b* ejus virginitatis florem præripuit quaſi *c* furtim: [2 *& infrà.*] Quamvis autem canon *d* Lateranenſ. concilii ab Alexandr. præde. no. editus non legitimè genitos adeò perſequatur, quòd electionem talium innuit nullam eſſe: nobis tamen per eum adempta non fuit diſpenſandi facultas, cùm non fuerit prohibentis intentio, qui ſucceſſoribus ſuis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari poſt eum (imò eadem) poteſtate futuris, cùm non habeat *e* imperium par in parem: [3 *& infrà.*] Multa enim in hoc caſu diſpenſationem inducere videbantur: literarum ſcientia, morum honeſtas, vitæ virtus, & fama perſonæ multipliciter à quibuſdam etiam ex fratribus noſtris (qui eum in ſcholis cognoverant) *f* adprobatæ: faciebant etiam hæc ad id non modicum: concors capituli Vigorienſis electio, petitio populi, adſenſus Principis, votum tuum, ſuffraganeorum ſuffragia, & humilis devotio confitentis, qui ſpontè ac humiliter ſuum maluit confiteri reatum, quàm læſa conſcientia thronum conſcendere paſtoralem. Habito ergo ſuper hoc diligenti tractatu, intelligentes Vigori. capitulum eundem magiſtrum non humiliter poſtulaſſe, ſed improvidè potius elegiſſe (cùm ad obtinendum diſpenſationis beneficium procedendum fuiſſet, non per electionem inhibitam, ſed per poſtulationem permiſſam) electionem ipſam prædicti canonis authoritate caſſatam, denunciamus irritam & inanem: parcentes non modicum Vigori. capitulo, quòd eis nec pœnam infligimus expreſſam in canone ſupradicto, nec probare cogimus ignorantiam, quam allegant. Et quamvis poſt caſſationem hujuſmodi nobis fuerit ſupplicatum, ut dignaremur cum eo miſericorditer diſpenſare: ſupplicationem hujuſmodi quæ nomine capituli non fiebat (cùm non ad poſtulãdam diſpenſationem, ſed ad petendam cõfirmationem ipſius fuerint nuncii deſtinati) ad præſens non duximus admittendam, decernentes irritum & inane quidquid ſuper ordinatione ipſius Epiſcopatus ante ſuſceptionem literarum noſtrarum fuerit attentatum. Quòd ſi Vigori. capitulum eundem magiſtrum propter prærogativam meritorum ipſius duxerit poſtulandum, poſtulationem apud ſedem Apoſtolic. præſentare procuret.

a *Cap. 5. eod. tit. in 3. compil.* b *matri.* c *furtum.* d *concil. Lateran. can. 3.* e *l. 3. & 4. ff. de arbitris.* f *al. approbatum. al. approbata.*

[1 *Et quòd ad tanta dignitatis apicem præter indulgentiam ſed. Apoſtol. nollet aliquatenus promoveri, quamvis promoventem benignum & facilem inveniret. Tu autem, ſicut vir providus & diſcretus, intellecta conſcientia ejus noluiſti protinus ad confirmationem procedere, ſed nobis rei ſeriem intimaſti per literas tuas, & per eas ipſius merita & ſcientiam commendaſti: capitulum autem ejuſdem eccleſiæ, quare per te fuiſſet electionis confirmatio protelata, ſe ignorare per literas ſuas nobis tranſmiſſas expoſuit, & eam.*]

[2 *Quo facto cum ipſa infra quadriennium à nativitate ipſius matrimonium contraxit. Nos ergo ſuper hoc cum fratribus noſtris habito diligenti tractatu, inſpectis canonibus quoſdam invenimus qui non legitimè genitos promoveri vetant ad officium paſtorale, cauſam fortè trahentes ex lege divina, per quam ſpurii & manzeres uſque ad decimam generationem in eccleſiam Dei prohibentur intrare. Invenimus autem alios qui undecunque genitos non prohibent ad ſacros ordines promoveri, dummodo ſibi vita merita ſuffragentur, aſſerentes quòd culpa parentum non eſt filiis imputanda, & ad hoc probandum inducunt, quòd Dominus noſter Ieſus Chriſtus non tantùm ex alienigenis, ſed etiam ex adulterinis voluit commixtionibus naſci, qui eſt ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech. Hi etiam ſcripturæ divinæ videntur inniti, quæ dicitur, filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filii, & per quoddam videtur antiquum proverbium removeri, quod inter filios Iſrael dici ſolebat: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obſtupeſcunt. Quidam verò ad concordiam diſcordantiam revocantes, repugnantiam Canonum prædictorum ſopire quodammodo videbantur, confitentes quòd illegitimè geniti ſi religioſè fuerint in cœnobiis aut in canonicis converſati, à ſacris myſteriis minimè revocentur: & inter illegitimè genitos quidam aſſerunt eos ſolos à ſacris officiis prohibendos qui paternam incontinentiam imitantur: & hi quoque videntur auctoritate divinæ legis inniti, qua dicitur: Ego ſum Deus zelotes vindicans peccata patrum in filios uſque in tertiam & quartam progeniem in his qui oderunt me, quaſi dicat in his qui circa me paternum odium imitantur. Verùm canon concilii Lateranenſis à bonæ me. A. Pp. p. noſt. editus in ſynodo generali penitus vel primis concordans canonibus, non ſolum vetat tales in Epiſcopos promoveri, verùm etiam eligentibus certam pœnam infligit. Imò ipſo facto eandem pœnam eos aſſerit incurriſſe, ut ſecundùm hoc canon latæ ſententiæ videatur, cujus tenor eſt, ne videlicet, quod de quibuſdam pro neceſſitate temporis factum eſt, trahatur à poſteris in exemplum. Nullus in Epiſcopum eligatur niſi qui de legitimo matrimonio ſit natus, circa finem adjungens. Clerici ſanè ſi contra formam iſtam quemquam elegerint, & eligendi poteſtate tunc privatos, & ab eccleſiaſticis beneficiis triennio noverint ſe ſuſpenſos. Sanè prædictus canon, qui non per eum qui canones non noſſet antiquos, ſed illum qui plenè noverat canonicas ſanctiones, in concilio multorum juriſperitorum eſt editus, & in ipſius approbatione concilii roboratus,*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

natis de non legitimo matrimonio omnem videtur inobedientiam Epiſcopos promovendi aditum præcluſiſſe, cum id etiam ad conſequentiam trahi prohibeat, quod per neceſſitatem innuit prioribus temporibus eſſe factum, licet nihil amplius quàm neceſſitas diſpenſantem ad diſpenſationem inducat. Præterea electionem talium innuit nullam eſſe, dum in pœnam ſtatuit eligentium, ut tunc noverint eligendi ſe poteſtate privatos, quod nihil eſſet niſi tunc occurreret electio facienda: quod fieri non poſſet priori electione ſeu nominatione durante: ex quo patet electionem ejuſmodi per ipſum canonem irritatam.]

[3 *Sed ea tantùm fuit mens ipſius, ut quia ex eo quod aliquando ex diſpenſatione pro neceſſitate ipſius temporis factum fuerat, quidam gratiam in licentiam extendentes, & inde ſumentes exemplum, ſe licitè credebant eligere tales, & indifferenter hujuſmodi eligebant, talia fieri prohibeat. Vnde gravem electoribus pœnam inflixit. Deliberavimus tamen cum fratribus noſtris, utrum in tali caſu & cum tali perſona deberemus misericorditer diſpenſare, vel juris potius ſervare rigorem. Invenimus enim à bo. me. Vrbano P.p. noſtro in caſu multo difficiliori, cum Cenoman. electo diſpenſaſſe, qui fuerat filius ſacerdotis: & Legionen. Epiſcopo, qui poſt conſecrationem ſuam humiliter fuerat & ſponte confeſſus, quòd fuiſſet ex matre non legitima procreatus, quam pater vivente uxore propria cognoviſſet. Sed Vrbanus idem inhibuit ne id quaſi pro regula in poſterum ad conſequentiam traheretur. Videbatur enim quòd cùm illegitimè natis fuiſſet aliquandiu diſpenſatum, & ex certa cauſa forſitan in poſterum diſpenſandum. In hoc cauſa celerius debet diſpenſatio indulgeri, illi perſonæ videlicet, quæ minus imperfectionis, plus perfectionis habebat.*]

CAP. XXI.

Non poſſunt electores in præjudicium electi compromittere: ſed ſi conſenſerit electioni ſuæ, vel conſentire velit, non obſtante Laudo in contrarium lato eſt confirmandus, ſi aliud canonicum ſibi non obſiſtat, licet non ſit de gremio illius eccleſiæ, quamcunque ob cauſam à majori parte fuerit appellatum: & in hoc ultimo eſt iſte text. multùm nota.

Idem a *Genuenſi Archiepiſcopo, & Placentino, & Bobien. Epiſc.*

CVm *b* inter canonicos Saonen. ſuper electione Pontificis quæſtio verteretur, ad ſedem Apoſtolicam S. Subdiac. Saonen. & I. procurator capituli acceſſerunt. [1 *& infrà.*] Propoſuit autem procurator prædictus, quòd ſinguli requiſiti communi adſenſu in Haſtenſ. præpoſitum (excepto prædicto Subdiacono) convenerunt: quo in ſua duritia permanente, aliorum conſenſus redactus fuit in ſcriptum publicum conſequenter. Cæterùm pro parte altera fuit propoſitum ex adverſo, quòd cùm ſeptem *c* eſſent canonici Saonenſ. in capitulum ſe receperunt de futura electione Pontificis tractaturi: ſed Archidiac. Archipresbyt. & præpoſito dictum Haſtenſ. præpoſitum nominantibus, fuit à præfato S. obviatum aſſerente ipſum morbo epileptico laborare, pro quo alia vice tanquam inhabilis fuerat recuſatus: nec ad aliam eccleſiam debere fieri tranſitum, donec reperiretur idoneus in eccleſia Saonenſi: [2 *& infrà.*] [Poſt hæc Archipresbyter] pro parte altera de rato (ut dicebat) literis præmunitus, ipſe verò S. pro parte ſua in Mediolanenſ. Archiepiſcopum compromittere curaverunt *d*, qui Magiſtrum G. Modicen. canonicum eis dedit in Epiſcopum & confirmavit: [3 *& infrà.*] Diſc. v. mandamus, quatenus, cùm conſtet electionem de præpoſito memorato à majori & ſaniori parte capituli celebratum fuiſſe, publicatam etiam & ſubſcriptam: ſi dictus præpoſitus eidem electioni conſenſerit, ut per mutuum conſenſum eligentium & electi quaſi conjugale vinculùm ſpiritualiter ſit contractum: niſi ſufficienter ſit oſtenſum, eundem morbo epileptico laborare (ſuper quo contra ipſum dicitur appellatum) vos non obſtante appellationis objectu, ſi qua ex aliis cauſis ſuperius memoratis proponitur interpoſita (cùm eas frivolas reputemus) electionem confirmetis ipſius, non obſtante quòd poſt talem electionem à præfato Archiepiſcopo proponitur eſſe factum, etiam ſi à partibus in eum fuerit compromiſſum: cùm electores à tali electione ſic reſilire nequiverint. Quòd ſi electores illius non compromiſerint in Archiepiſcopum memoratum, etiam ſi dictus præpoſitus nondum electioni de ſe factæ conſenſerit, eo tamen conſentire volente (dummodo à morbo ſit immunis objecto) vos electionem ipſius nihilominus confirmetis.

[1 *Quibus ven. F. N. Albanen. Epiſcopum & Dil. fil. N. h. tit. S. Marcelli Presbyterum Cardin. dedimus auditores, in quorum præſentia.*]

[2 *Sed præpoſitus Saonen. ſpretis appellationibus interpoſitis præpoſitum Haſten. elegit, objiciente adverſa parte, quòd hujuſmodi electio propter appellationes interpoſitas & alia etiam obſtacula non teneret. & infrà. Sed & civitatem idem præpoſitus & alii omnes egreſſi, exceptis Archipresbytero & ſubdiac. ſæpedictis, ſecum capituli ſigillum ignorantibus eis detulerunt, & ad Mediolanenſem Epiſcopum accedentes petierunt electionem, quam fecerunt confirmari, licet à ſolo præpoſito, & poſt confirmationem facta fuiſſet: ſed quoniam indebitus electionis proceſſus antea Archiepiſcopo innotuerat, petitioni eorum non annuens, quendam de fratribus ad inveſtigandum electionis proceſſum Saonen. direxerunt: ſed cùm teſtes coram eo producerentur, & poſtularentur ut in nuntium ipſum pariter procurarent: pars adverſa jam dictum Archiepiſcopum, altera verò ſedem Apoſtolicam invocavit: ſed cum ad mandatum nuntii partes Mediolanum iviſſent apoſtolos petituræ, ab Archiepiſcopo ut ad pacem redirent, fuerunt monitæ diligenter, cujus arbitrio præpoſitus Saon. ſe velle ſtare conſtanter aſſeruit, ſi & hoc ipſum pars faceret adverſa, quod deliberato conſilio præfatis ſubdiac. repromiſit. Poſt hoc reverſi ad propria, & deinde ab Archiepiſcopo revocati præpoſitus.*]

CAP. XXII.

Electus à majori & ſaniori parte capituli, ſi eſt & erat idoneus tempore electionis, confirmabitur: ſi autem erat indignus in ordinibus, ſcientia vel ætate, & fuit ſcienter electus; electus à minori parte, ſi eſt dignus, confirmabitur.

Idem *Præneſtino Epiſcopo* a, *Apoſtolicæ ſedis legato.*

DVdum *b* ad audientiam noſtram quæſtione perlata, quòd vacante præpoſitura *c* Colocen. Eccleſiæ, in quo ſe vota eligentium diviſiſſent, cauſam judicibus duximus committendam. [1 *& infrà.*] Ipſi verò partes ad ſuam præſentiam convocarunt, receperunt teſtes, examinaverunt eligentium conſcientias, audierunt allegationes utrinque. Et quoniam præpoſitus ſancti Georgii eorum ſententiæ ſe adſeruit nolle ſtare, proceſſum ad ſedem Apoſtolicam deſtinarunt *d*: & infrà. Cumque nuncii præpoſiti ſanctorum Apoſtolorum ſtatuto termino ad præſentiam noſtram acceſſiſſent, præpoſitus ſancti Georgii nec venit, nec pro *e* ſe miſit idoneum reſponſalem: & infrà. Geſtis igitur judicum diligenter inſpectis, invenimus, quòd pro præpoſito ſanctorum Apoſtolo-

a *Iannenſi Archiepiſcopo. Plac. in antiq. Placentino & Papienſi Epiſcopis.* b *Cap. 6. in eod. tit. in 3. compil.* c *In aliquot vetuſtis, quòd cùm eſſent canonici ſeptem, qui ſe in capitulo receperunt, de futura, &c.* d *Similis text. eſt in c. contingit: & ibi Innoc. hoc tit. Specu. in tit. de arbitr. §. reſtat. ve. item de ſentent. & ver. ſed nunquid clericus.*

a *Hæc poſtrema verba deſunt in 3. compil.* b *Cap. 7. eod. tit. in 3. compil.* c *Colonienſis, in omnibus manuſcr. & nonnullis impreſſis.* d *Quoniam ita mandavit Pap. quòd ſi altera partium nollet quòd ipſi judices cauſam terminarent, cauſam inſtructam remitterent ad ipſum: aliàs non fuiſſet eis licitum recuſare.* e *Hæc verba, pro ſe, deſunt in antiquis.*

rum au-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

rum auctoritas, pro præpoſito verò ſancti Georgii numerus eligentium faciebat, cùm primus à quatuordecim, tum perſonis, tum canonicis, qui alios dignitate, ætate, & tempore *a* præcedebant: ſecundus verò à viginti quatuor fuiſſet electus: [2 *& infrà.*] Cùm autem allegationes pro eodem præpoſito ſancti Georgii coram judicibus ipſis propoſitæ, nobis non fuerint præſentatæ, propter quod non potuimus ſcire per nos quid objecerit, vel quid reſponderit ad objecta, ſicque cauſa remiſſa non fuit ſufficienter inſtructa: ad definitivam ſententiam non duximus procedendum, ſed deciſionem cauſæ ipſius judicibus commiſimus ſub hac forma, ut ſi vel notorium *b* eſſet, vel per ea quæ jam dicta erant, conſtaret quòd præpoſitus S. Georgii electionis tempore pateretur, vel in ordinibus, vel in ſcientia, vel in ætate, defectum, qui eum juxta *c* canonum ſanctiones impediret ad hujuſmodi officium promoveri: ei (non obſtante ipſius abſentia corporali) ſilentium imponentes, præpoſito ſanctorum Apoſtolorum præpoſituram adjudicarent eandem: alioquin (cùm in eum non ſolùm plures, ſed duæ penè partes convenerint, & impedimentis ceſſantibus adpareat quòd eum bono zelo elegerint.) Præpoſiti ſanctorum Apoſtolorum electione caſſata electionem confirmarent ipſius, & ei facerent tanquam præpoſito reſponderi.

[1 *Ut auditis quæ proponerentur hinc inde, ſi de partium procederet voluntate, definitivam ſententiam promulgaret: alioqui cauſam ſufficienter inſtructam ad noſtram remitterent audientiam, auc. ap. ſtatuentes partibus terminum competentem, quo per ſe vel per idoneos reſponſales ad ſe. ap. accederent ſententiam recepturæ.*]

[2 *Objiciantur autem præpoſito S. Georgii, minor ſcientia, defectus ætatis, & quod in minoribus erat ordinibus conſtitutus. Unde cùm præpoſituræ illi eſſet Archidiaconatus annexus, non erat ei dignitas conferenda, ratione cujus cogebatur infrà præfixum à canonibus ſpatium in Diaconum promoveri. Proponebatur autem pro altero, quòd erat vir ætate, ſcientia & moribus commendatus. Unde meliorum ducti zelo propter hoc electores ipſius in eum ſe confeſſi fuerant conveniſſe: nec ſolum ſui ſed etiam quidam alterius electores eum prudentiorem eſſe in ſpiritualibus aſſerebant, præſertim quamvis alium magis utilem circa temporalia maximè propter potentiam ſuæ ans poteſtatis.*]

CAP. XXIII.

Recipientes poſtulatum ad eccleſiam tanquam inſtitutum vel adminiſtratorem, ante admiſſionem poſtulationis à ſuperiore factam, privati ſunt poteſtate eligendi, & ad alios, licet pauciores, devolvitur poteſtas eligendi: & ſi omnes privati ſunt, devolvitur ad Papam in eccleſiis cathedralibus. h. d. ſecundum principaliorem intellectum, qui magis congruit literæ.

Idem canonicis Maguntinenſibus.

BOnæ *d* memoriæ Maguntinenſi Archiepiſcopo viam univerſæ carnis ingreſſo, & quibuſdam petentibus VVormacienſem Epiſcopum, quibuſdam verò Archiepiſcopum veſtrum, tunc præpoſitum ſancti Petri Maguntinenſis, ſibi eligentibus in paſtorem. Præneſtino Epiſcopo à ſede Apoſtolica legato dedimus in mandatis, ut ſi eundem Epiſcopum, quoad temporalia vel ſpiritualia recepiſſe conſtaret eccleſiam Maguntinenſem, vel miniſtraſſe in temporalibus aut ſpiritualibus in eadem: poſtulationem factam de ipſo nunciaret irritam: [1 & ſ.] Deinde inquireret de ipſius electione archiepiſcopi veritatem, & ſi ei de vi, quam ipſe & ſui metuebant; conſtaret, (eo non obſtante, quòd poſt adpellationem ad nos interpoſitam, fuerat in ipſius electione proceſſum, cùm alii, qui adpellationi ad nos interpoſitæ, ne ſine ipſo ac ſociis ejus haberent in electione proceſſum, non duxerint deferendum: uti contra ipſum hac exceptione non poſſent, quia fruſtra legis auxilium invocat, qui committit in legem *a*: unde nec ab eis poſſe objici videbatur, quòd idem eſſet à paucioribus ſecundùm eorum adſertionem electus, cùm ipſi adpellationem ad nos legitimè interpoſitam contemnentes, & præter licentiam noſtram recipientes Epiſcopum memoratum, reddiderint ſe indignos) electionem Archiepiſcopi confirmaret: [2 *& infrà.*] Licet autem eſſent notoria, quæ contra dictum VVormacienſem Epiſcopum & ejus fautores fuerant objecta: prædictus tamen legatus ad majorem cautelam multos teſtes recepit ex ipſius Archiepiſcopi parte productos. Unde ipſe juxta mandati noſtri tenorem procedens, poſtulationem factam de VVormacienſi caſſavit, & electionem Archiepiſcopi memorati (quamvis à pauciſſimis celebratam) curavit auctoritate Apoſtolica confirmare, ipſumque ordinavit in Presbyterum: & tandem in Archiepiſcopum conſecravit: [3 *& infrà.*] Contra legati verò proceſſum hoc facere videbatur, quòd non citatis VVormacienſi Epiſcopo, & ejus fautoribus, proceſſiſſet. Porrò exceſſus notorius examinatione non indiget *b*: & pro his, quæ à judice ſunt acta, præſumitur, quòd omnia ritè fuerint celebrata: quamvis & quòd citati non fuerint, non poſſet de facili comprobari; quia negantis factum, per rerum naturam nulla eſt *c* directa probatio: cùm etſi quilibet de ſe poſſet adſerere, quòd ad eum citatio minimè perveniſſet, ſinguli tamen veſtrûm eſſent in ſuo teſtimonio ſingulares. Ad ipſum quoque legatum, ſi voluiſſent, ſecurè potuiſſent procuratorem idoneum deſtinare, ſicut nuncium deſtinarent: [4 *& infrà.*] Nos igitur, etſi propter auctoritatem judiciariam præſumamus pro his, quæ acta ſunt à legato: illi tamen plus innitimur rationi, quòd adverſarii Archiepiſcopi ex tribus cauſis prædictis ſe uſque adeò reddiderunt indignos, quòd contra eum non debebant audiri: unde quod de ipſo factum fuerat, non poterat impediri per eos: quin etiam ſi electores ejuſdem partis pariter deliquiſſent, ut ſe reddidiſſent indignos, ad nos devoluta fuiſſet hac vice ordinatio eccleſiæ Maguntinenſis: quare dictum Archiepiſcopum ſine juris injuria potuiſſemus eidem eccleſiæ præficere in paſtorem. Super his *d* verò, habito diligenti tractatu, caſſationem poſtulationis factæ de VVormacienſi Epiſcopo ratam habemus: electionem memorati *e* Archiepiſcopi confirmantes.

[1 *De gratia noſtra concedens eid. ut VVormacienſ. ſibi eccleſiam retineret. Nam de jure communi quia præter auc. noſtram tranſire præſumpſit, utraque erat ſpoliandus, ut ea careret quam cupivit avarè, & ea quam ſuperbè deſpexit: quòd ſi parère contemneret, utraque ipſum eccleſia denunciaret auct. noſtra privatum.*

[2 *Quòd ſi nec recepiſſet prædictam eccleſiam quoad ſpiritualia vel temporalia, nec in temporalibus vel ſpiritualibus miniſtraſſe conſtaret Epiſcopum memoratum, idem legatus audiret, quæ ſuper poſtulatione ipſius & electione Archiepiſcopi proponerentur, & hinc inde teſtes utriuſque partis reciperet, & eorum depoſitionibus publicatis uſque ad calculum definitivæ ſententiæ procedens, geſta omnia ſub ſigillo ſuo ad noſtram præſentiam deſtinaret; ſtatuens partibus terminum competentem, quo Apoſtolico ſe conſpectui præſentarent, ſententiam receptura.*]

[3 *Ipſe autem ad noſtram præſentiam accedens, humiliter poſtulavit, ut pallium ſibi, videlicet in ſignum pontificat. officii de conſueta ſe. ap. benevolentia conferremus. Verùm quidam ſimplex nuncius ab adverſariis ejus ad ſe. ap. deſtinatus ex eorum parte aper-*

a *Iſte textus cottidie ad hoc allegatur, quòd ſocius dignitate, ætate & receptionis tempore ſocium præcedit, gloſſa in verſic. contra majores. c. lex, diſt. 2.* b *vide l. 1. cum gloſſ. C. qui & advers.* c *Canonicas ſanctiones.* d *Cap. 4. eod. tit. in 3. compil.*

a *Concor. text. in l. auxilium. ff. de minor. & in l. ſin. §. ſin verò poſtquam. C. de jur. delib.* b *Vide l. ſi verò. §. qui pro rei. cum gl. in verſ. evidentiſſimè. ff. qui ſatiſd. cog. & l. ea quidem. C. de act.* c *Dictio, directa, deeſt in antiquis. vide l. actor. C. de probatio. & c. ſ. ult. actor. & ca. quoniam. ſ. de probat.* d *ergo.* e *Vox memorati, deeſt in antiquis.*

tas, nobis cum ſigillo pendente, literas præſentavit, per quas iidem canonici ſignificabant, quòd prædictus legatus pecunia corruptus iniquam ſententiam protuliſſet. Addebant etiam quòd Maguntini cives pariter juraverunt, quòd nunquam eum reciperent in Archiepiſcopum, & quòd univerſi clerici paucis exceptis ſuo favebant electo. Cùm autem ſuper his, cœpiſſemus deliberare cum fratribus noſtris, electioni Archiepiſcopi duo videbantur obſtare, videlicet quòd à pauciſſimis, & poſt interpoſitam app, ad ſed. Apoſtol. à ſeipſo dicebatur electus. Nam cùm poſtulatio VVormacienſ. Epiſcopi fuit præcedentis app. ratione quaſſata, Archiepiſcopi electio debebat etiam ex eadem cauſa caſſari. Sed econtrà ſicut ſuperius eſt expreſſum, quòd qui antè in appellationem deliquerat, appellationem contra eundem Archiepiſcopum non poterat allegare. Poterat quoque dici, quòd etſi poſt appellationem, non tamen contra formam appellationis fuiſſet electus Archiepiſcopus ſæpe dictus, cùm appellaverit ſub hac forma, ne canonici Maguntiæ reſidentes, ſine ipſo ac ſociis ſuis haberent. in electione proceſſum: nec nocet quòd poſſet ex parte altera replicari, quia nec ipſi nec ſocii ſui debuerant procedere ſine ipſis: quia ipſi app. apud nos interpoſitam contemnendo, reddiderant ſe indignos, & abuſi fuerant jure ſuo. Vnde cùm in Lateranenſ. concilio de his qui quaſdam perſonas inhibitas eligunt, ſit ſtatutum, ut eligendi tunc poteſtate privatos & ab eccleſiaſticis beneficiis triennio noverint ſe ſuſpenſos, illis pro longè majori delicto tanquam indignis ab electionis poteſtate cadentibus, penes eundem ac ſocios ſuos tantùm jus remanſerat eligendi, quare ſi multò pauciores in ipſum, quam in alium conveniſſent, intelligendum eſt tamen, quòd omnes qui tunc eligere poterant, elegerunt eundem.]

[4 *Quemadmodum ex ipſorum ad nos directis literis comprobatur, qui ſecurè ad eundem legatum acceſſit, & ad propria remeavit, cùm & ipſe legatus paratus fuerit ſecuritatem omnimodam providere. Nec obeſt quòd idem nuncius dicitur appellaſſe, cùm appellationi renuntiaverit, & in commiſſione noſtra, quam pars reportavit utraque, obſtaculum fuiſſet appellationis remotum. Sed nec apparebat etiam quòd contra factum legati aliquid poſſet objicere ac probare, cùm non procurator ſufficiens, ſed ſimplex ad nos contra eundem Archiepiſcopum fuiſſet nunc jus deſtinatus.*]

CAP. XXIV.

Sufficit electo ad obtinendum, docere eligentem fuiſſe in quaſi poſſeſſione tempore electionis, licet non probet, quòd proprietas juris eligendi ad illum pertineret.

Idem *clericis ſanctæ Agathes.*

QVerelam *a*, quam G. tituli ſancti Vitalis Presbyter Cardin. per Oeconomum eccleſiæ veſtræ, cujus idem Cardin. eſt gubernator, contra P. Presbyterum eccleſiæ ſancti Salvatoris, ſuper eccleſia ipſa propoſuit, C. *b* Papa p. n. nobis in minori officio conſtitutis audiendam commiſit. Petebat igitur Oeconomus præfatum P. ab eccleſia ſancti Salvatoris (quam in præjudicium veſtræ eccleſiæ, ac injuriam cardinalis prædicti occupare præſumpſerat) removeri, cùm ipſa eccleſia pertineat ad ſanctæ Agathes eccleſiam pleno jure, petens penſionem ſexdecim denariorum Papien. debitam eccleſiæ ſanctæ Agathes, pro eadem eccleſia de thermis ſibi reſtitui, de novo ſubtractam. Prædictus verò P. reſpondebat, quòd ipſe nullam injuriam irrogaverat cardinali, nec in præjudicium eccleſiæ veſtræ receperat dictam eccleſiam, cùm hæc ad illam nullo jure pertineat, nec aliquam ſibi reddere penſionem *c* debeat: ſed ipſe per electionem populi, ad quem de antiqua conſuetudine *d* pertinet *e* electio, à cardinali ſanctæ Suſannæ (cui eadem eccleſia tanquam capella ſuo titulo, in ſpiritualibus eſt ſubjecta) canonicè fuerat inſtitutus: [1 *& infrà.*] Nos igitur rationibus utriuſque partis auditis, dictum P. ab impetitione Oeconomi veſtri ſuper electione ac inſtitutione de ſe facta in eccleſia ſancti Salvatoris abſolvimus, & ſuper his præfato Oeconomo ſilentium duximus imponendum, cùm nobis conſtiterit, quòd populus in quaſi poſſeſſione præſentandi clericum exiſtebat, quando ipſum Presbyterum ad illam elegit, & eccleſia eadem ſpectat ad titulum ſanctæ Suſannæ in ſpiritualibus pleno jure, ſalva quæſtione ſuper jure patronatus inter eccleſiam veſtram, & populum ſæpe dictæ eccleſiæ ſancti Salvatoris. Quia verò fuit liquidò comprobatum, quòd penſio ſexdecim denariorum Papienſis monetæ, fuerit clericis eccleſiæ veſtræ, pro eccleſia ſancti Salvatoris de thermis annuatim per multa tempora perſoluta, ſed de novo ſubtracta, vos in eundem ſtatum percipiendi hujuſmodi de eccleſia ſancti Salvatoris de thermis eccleſiam veſtram decernimus reducendam: & ad ſolutionem penſionis ſubtractæ, condemnamus Presbyterum antedictum, ſalva quæſtione proprietatis, inter eccleſias memoratas.

[1 *Cumq; ad ſuam aſſertionem probandam utraque pars multoties teſtes produxiſſet, nos illos recepimus & examinavimus diligenter, quorum depoſitionibus publicatis diſputationem audivimus ſuper illis: ſed antequam hujuſmodi controverſia finem accipere potuiſſet, præfatus P. inde debitum carnis exolvit, deinde tamen nobis utraque pars cum inſtantia poſtulavit, ut cauſam ipſam decidere dignaremur.*]

CAP. XXV.

Eligentes ſcienter indignum, privati ſunt poteſtate eligendi in electione, quæ primò occurrit facienda.

Idem.

CVm *b* VVintonenſis eccleſia paſtore vacaret, Archidiaconus cum ſuis fautoribus Salubrienſem decanum, Prior verò & complices ejus præcentorem Lincolnenſem in Epiſcopum elegerunt: & infrà. Licet igitur omnes in communi de facienda electione tractaverint, quia tamen nequiverunt eſſe concordes, infecto negotio ad nos habuere recurſum, & hi quidem, qui præcentorem elegerant, adſerebant quòd illi, qui decanum elegerant, eligendi erant poteſtate privati, pro illa maximè cauſa, quòd hominem non legitimè natum ſcienter eligere præſumpſerunt: unde ſecundùm *c* Lateranenſe concilium, & eligendi hac vice perdiderant poteſtatem, & per triennium eccleſiaſticis beneficiis carere debebant. Illi verò taliter reſpondebant, quòd licet is, quem elegerant, fuiſſet minùs legitimè natus, per gratiam tamen Apoſtolicæ ſedis legitimari promeruit, & hoc adſerebant ſe legitimè probaturos. Nos igitur attendentes quòd *d* iſti poſt primam electionem admiſerant illos, ad celebrandam ſecundam, & quòd decretum concilii memorati decrevit hujuſmodi præſumptores una vice duntaxat eligendi poteſtate privatos *e*, quoniam electio quam coram nobis celebrare volebant, non jam ſecunda, ſed tertia concurrebat: ad eligendum illos cenſuimus admittendos.

CAP. XXVI.

Eligens ſcienter indignum in Epiſcopum, eſt ob hoc ſuſpenſus à beneficiis eccleſiæ per triennium, nec poteſt interim ad dignitatem illius eligi, vel adſumi.

Idem *Abbati Ciſtercienſi R. & P. monachis Fontis frigidi* f.

PEr inquiſitionem *g*, quam de mandato noſtro feciſtis ſuper ſtatu Epiſcopatus & Epiſcopi *h* Tholo-

a *Cap. 9. eod. tit. in 3. compil. & pro intellectu vide Matthæum de Aff. deciſ. 395.* b *Celeſtinus Papa prædec. noſter.* c *al. debebat.* d *vide l. 2. & ibi Bart. C. quæ ſit long. conſ. & in authen. hoc jus porrectum. C. de ſac. eccl. gl. in l. rem non novam. C. de jud.* e *Dictio, electio, deeſt in antiquis cod.*

a *In quibuſdam antiquis, de terminis.* b *cap. 10. eod. tit. in 3. compil.* c *Sub Innocent. III. cap. 25.* d *In C. Barbatia. ita. quòd iſti qui elegerunt præcentorem poſt primam, &c.* e *Vide l. 2. cum not. per Bart. ff. de excuſ. mu. & l. 2. & l. ſervi. ff. de op. lig.* f *al. Caſternienſ. & fontis frigidi Ap. S. l.* g *c. 11. eod. tit. in 3. compil.* h *al. Tholoſanenſi.*

ſani, perſpicaciter intelleximus, quòd Maſcaron cancellarius juratus aſſeruit, ſe ſciviſſe pro certo R. olim Tholoſanum Epiſcopum, & amicos ipſius, ante ſuam electionem habuiſſe colloquium cum quibuſdam canonicis nominatim expreſſis, eoſque ſolicitaſſe precibus, ut ipſum eligerent in Epiſcopum: ſeque vidiſſe pariter & audiviſſe, quando prædictus Epiſcopus recognovit in quorundam canonicorum præſentia, ſe canonicis illis, qui adverſari fuerant ſuæ primæ electioni juraſſe, credens pro certo, quòd juramentum illud illicitum fuit, & præſtitum, ut idem R. eligeretur ex pacto, & quòd ipſemet *a* poſt electionem ipſius caſſatam, domum Epiſcopalem ejus nomine detinebat, recipiens quoſdam reditus & proventus, quos de ipſius conſcientia & conſenſu, in ejuſdem negotiis expendebat. Cùm igitur talem ſcienter in Epiſcopum eligendo (ſicut ipſe ſuo juramento firmavit) eccleſiaſticis beneficiis reddiderit ſe indignum, grave gerimus & moleſtum, quòd Tholoſano præpoſito in Epiſcopum Convennarum electo, idem Maſcaron in præpoſitum dicitur ſubſtitutus. Quocirca mandamus, quatenus eundem ab officio præpoſituræ penitus amoventes, faciatis virum idoneum ad officium illud aſſumi.

CAP. XXVII.

Si non profeſſus eligitur ad regimen eccleſiæ regularis, caſſatur electio, conſuetudine in contrarium non obſtante.

Idem *Priori ſancti Frigidiani G. & G.* b *canonicis Lucanenſibus.*

CVm cauſam *c*, quæ inter Bonum Presbyterum & Brunum canonicum ſancti Petri Lucanenſis vertitur, ſuper eo quòd dictus Presbyter Bonus à majori parte canonicorum ejuſdem eccleſiæ (prædicto B. & quodam alio contradicentibus) in priorem (ſicut dicitur) eſt electus; olim vobis duximus committendam: [1 *& infra.*] Quamvis autem multi priores continuè *d* unus poſt alium in ipſa eccleſia, per multa & longa tempora fuerint non profeſſi; quia tamen præfatus Presbyter B. non eſt profeſſus obſervantiam regularem, dubitatis *e* (& meritò) nobis procedere inconſultis. Quia igitur non debemus attendere ſolummodo, quid factum ſit, ſed potius quid ſit faciendum. Conſultationi veſtræ taliter reſpondemus, quòd cùm ſecundùm legem divinam, non ſit in bove arandum & aſino, nec quiſquam debeat veſtem induere de lana linoque contextam, irritetis electionem prædictam, & compellatis præfatum Presbyterum, alioſque clericos non profeſſos, ut vel beati Auguſtini regulam in eadem eccleſia conſtitutam, profiteantur & ſervent, aut ipſam eccleſiam omninò dimittant.

[1 *Vos ſicut ex literis veſtris accepimus partes citare curaſtis, ut juxta mandatum noſtrum cauſam ipſam fine poſſetis canonico terminare. Cumq; partes eſſent in veſtra præſentia conſtitutæ, dictus Presbyter Bonus cum inſtantia poſtulabat, ut electionem de ſe factam auct. ap. curetis confirmare. Sed præfatus Brunus econtrario reſpondebat, illum non eſſe dignum regimine prioratus, crimen ei objiciens ſimoniæ: quòd quia electio ipſius non erat canonicè celebrata, & quia profeſſus non erat, ipſum aſſerebat meritò repellendum. Verùm cùm de ſimonia nihil eſſet probatum, nec aliquid contra modum electionis oſtenſum, movet nos vehementer ipſius eccleſiæ privilegium, in quo continebatur expreſſum, ut nullus in ea qualibet ſubreptionis aſtutia præponatur in priorem, niſi quem fratres communi aſſenſu vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & B. Auguſtini regulam providerint eligendum.*]

a *Scilicet Maſcaron.* b *al. G. & G. al. B. & S. Can&c. al. Idem A. Priori S. Fridiani G. & Lu.* c *Cap. 12. eod. tit. in 3. compil.* d *Concor. text. in l. ex facto. §. rerum. cum no. ff. de hær. inſtit. & in l. 1. §. quotidianam. ff. de aqua quotid. & æſti.* e *dubitaſſis. Deuter. 22.*

CAP. XXVIII.

Nominatio vel appellatio ejus, cujus non intereſt, electionem non impedit: ſed ſi vocandus contemnitur, eo proſequente contemptum, caſſatur electio etiam confirmata, & poteſt proſequi, niſi conſenſerit electioni: quod poteſt etiam ex poſt facto. h. d. uſque ad §. ſuper eo.

Idem I. *ti. ſancti Stephani in Cælio monte Preſbytero cardinali Apoſtolicæ ſedis legato.*

QVod *a* ſicut ex literis tuis: [1 *& infra.*] Verùm cùm ex prima electione, quæ facta de tribus, dicenda videtur potius nominatio, nihil juris adquiſitum fuerit nominatis, licitè procedi potuit ad electionem regulariter celebrandam, præſertim in eccleſia Armachana, cùm juxta *b* conſtitutiones canonicas, ſi fieri poteſt, in cathedrali eccleſia electio debeat celebrari. Nec appellatio interpoſita electionem illam potuit impedire, cùm in ea nihil attentatum fuerit in præjudicium regiæ dignitatis: quia non ſimplex nominatio; ſed ſolennis electio debet Principi præſentari; ut poſtulationi præſtet adſenſum, etſi ſecus aliquando per uſurpationem aliqui faciant abuſivè. Si autem Miridinenſis Epiſcopus, & Abbas Mellifontis qui intereſſe debuerant, non contempti fuerunt, ſed ad electionem vocati, (ſi tamen ſine periculo potuerint convocari) ſive nequiverint, ſive noluerint ad electionem celebrandam accedere, ipſorum abſentia non potuit electionem impedire: [2 *& infrà.*] Quòd ſi eos vocatos non fuiſſe conſtiterit, ſed contemptos: infirmanda erit electio penitus taliter celebrata, niſi poſtea propter bonum pacis curaverint conſentire.

[1 *Nos igitur literarum tuarum tenore diligenter inſpecto, ſex in eis proſpeximus contineri, quorum tria contra præd. Armachenſem electum; & alia tria contra ejus electionem facere videbantur. Primum, nominatio facta de tribus, quam in literis tuis aliquoties electionem appellas, contra quam ſi electio verè fuerit, antequam caſſaretur, non debuerat alia aliquatenus attentari. Secundum, appellationem interpoſitam, quæ ſi legitima fuit ſequentem electionem jure penitus impedivit. Tertium, quia Miden. Epiſcopus & Abbas Mellifontis qui intereſſe debuerat ad electionem minimè convenerunt. Vnde ſi contempti fuerunt vel ambo vel alter, plus eorum contemptus quàm multorum contradictio prædictam electionem debuit impedire. Quartum, quòd præfatus Albertus ſic electus ante confirmationem obtentam adminiſtrare præſumpſit. Quintum, quia in die conſecrationis ſuæ ordines celebravit, cum nondum pallium obtineret. Sextum, dilapidatio, quia tabulam argenteam alienare minimè formidavit.*]

[2 *Quoniam ſi ad locum illum inter Hibernenſes non poterant ſecurè proficiſci, nec cæteri ad alium locum inter Anglicos tutè poterant convenire. Si itaq; eos vocatos eſſe conſtiterit, ſi vocari abſq; periculo potuerint, & illos noluiſſe vel non potuiſſe ad electionem celebrandam venire, electio non debet irritari.*]

Cæterùm cùm antequam tu ad partes Hibernicas perveniſſes, illa fuit electio celebrata, & electus ipſe ſtatim cœperit miniſtrare, tu ſatis ad id potes ſub diſſimulatione tranſire, cùm ad ſicut noſti de metropolitanis Angliæ, Franciæ, Alemaniæ & aliarum partium remotarum, qui concorditer ſunt electi, Romana ſe. patiatur, eccleſiarum utilitate penſata; quia ſi tanto tempore quouſque poſſet electus confirmationem cum pallio à ſe. ap. obtinere regalia non reciperet, eccleſia quæ interim adminiſtratione careret non modicum incurreret detrimentum.

Epiſcopus, dum celebratur miſſa conſecrationis ſuæ, vel Archiepiſcopus ante receptum pallium, ordines conferre non debet. hoc dicit, uſq; ad verſ. quòd autem.

Super eo autem quòd in die conſecrationis ſuæ, antequam miſſarum ſolemnia finirentur, acolythum ordinavit, pro tali exceſſu eum corripias & caſtiges: cùm ſolus Roman. Pontifex (qui ante hymnum angelicum

a *Cap. 13. eod. tit. in 3. compil.* b *23. diſt. cum in nomine Domini. & cap. in fronte l. de appell.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

conſecratur, & poſtmodum ipſe miſſarum ſolemnia incipit & præficit conſecratus) in die conſecrationis ſuæ valeat ordines celebrare. Cæteri verò, qui inter epiſtolam & Evangelium conſecrantur, quia conſecrati concelebrant principaliter celebranti, ne dividatur myſterium unitatis *a*, non debent tunc ordines celebrare. Præterea cùm non licet Archiepiſcopo ſine pallio convocare concilium, conficere chriſma, dedicare baſilicas, ordinare clericos, & Epiſcopos conſecrare: multum profectò præſumit, qui antequam impetrat pallium, clericos ordinare feſtinat, cùm id non tanquam ſimplex Epiſcopus, ſed tanquam Archiepiſcopus facere videatur.

Iſte verſ. non ſummatur, tum propter diverſitatem lecturarum, tum quia non facit ad titulum. Abb.

Quòd autem tabulam argenteam dicitur vendidiſſe: dummodo eccleſiam Armachanam reddat indemnem, æquanimiter poteris præterire, cùm id de cleri & populi proceſſerit voluntate.

CAP. XXIX.

Electio per minorem partem capituli facta, non tenet: nec per ſubſequentem conſenſum ratificari poteſt. hoc dicit ſecundum communem intellectum.

Idem *b* *Tole.* [*Epiſcopo &*] *Sogonenſi* *c*, *de Arden. Abb.*

AVditis *d* & intellectis meritis cauſæ de duabus electionibus celebratis in Eccleſia Bajocen. unam de *e* G. Archidiac. & alteram de R. Subdiac. invenimus utramque contra formam canonicam attentatam. Cùm enim inquiſitis voluntatibus ſingulorum decanus cum paucioribus in ipſum R. & cantor cum pluribus in dictum G. Archidiac. conveniſſent, ſolo cantore poſtmodum quendam alium, videlicet magiſtrum R. de Algediis *f* nominante: ad nos fuit audi. appellatum, ne decanus, qui primam in electione vocem habebat, ad electionem procederet ſine conſenſu totius capituli, vel majoris & ſanioris partis ipſius. Ipſe verò decanus non habito conſenſu majoris partis capituli, ſed longè minoris, ſubitò in electionem prorupit, appellans, ne quis contra ipſam aliquid attentaret: quamvis aſſeveret, quod electioni factæ plures alii conſenſerunt, cùm tamen ex poſt facto nequiverit convaleſcere, quòd ab initio non valebat: quoniam electio, quæ fuerat irrita ipſo jure, per ſubſequentem conſenſum (maximè appellatione pendente) non poterat eſſe rata. Eis ergo ad propria recedentibus *g*, cantor & alii, qui remanſerant in capitulo, poſt illam electionem nondum caſſatam & appel. ad nos interpoſitam, à nominatione dicti Archidiac. recedentes de novo præfatum Subdiaconum eligere præſumpſerunt. Nos igitur electionem utramq; duximus irritandam.

CAP. XXX.

Poteſtas data compromiſſariis ad eligendum prælatum, re non integra revocari non poteſt: & deſiit res eſſe integra, poſtquam compromiſſarii cœperunt habere tractatum.

Idem h *Grandiſſylvæ, & Bellepartica Abbatibus.*

IN cauſis: [1 *& infrà.*] Cùm *i* capitulum Tholoſanenſis eccleſiæ ad tractandum de electione Epiſcopi conveniſſent, duos elegerunt, ut de eodem capitulo eligerent electores *k*, qui præſtito juramento de ſubſtituendi Pontificis electione tractarent, & ſingulis de capitulo ſtatutum eſt conceſſum, ut ille, quem illi concorditer, vel tres ex illis, eligerent, ab eis (ſi perſona eſſet idonea) pro Epiſcopo ſine contradictione *a* aliqua haberetur: [2 *& infrà.*] Poſtmodum verò cùm à prædictis duobus v. electores electi fuiſſent, & ad tractandum de electione ſeceſſiſſent in partem, & non poſſent omnes unam pariter concordare perſonam, tres ex eis convenerunt in Epiſcopum Convennarum, & deinde electionem, quam de poſtulando Epiſcopo fecerant, capitulo publicarunt: ac reliqui duo ſubſequenter tertia die cum paucis de capitulo, reliquis abſentibus, elegerunt Archidiaconum Agenenſem: [3 *& infrà.*] Nuncii verò prædicti Archidiaconi econtrariò reſponderunt, quòd cùm prædicti v. electores ſeorſum de electione tractantes, inter ſe diſſiderent, ita quòd contentioſæ voces eorum, à fratribus, qui remanſerant in capitulo, auditæ fuiſſent: capitulum ipſos, propter hujuſmodi contentiones, ſuſpectos habentes, ad eos duos de canonicis deſtinarunt, per quos inhibuerunt eis, ex parte noſtra, ne ulterius in facto procederent: & ita poteſtatem eligendi, quam eis commiſerant, revocarunt, mandantes eis, ut redirent ad capitulum, & pariter cum aliis fratribus de electione tractarent: & hujuſmodi revocationi duo ex ipſis electoribus adhibentes conſenſum, reliquis tribus non contradicentibus ad ipſum capitulum ſunt reverſi: ſed alii tres, uſque ad fores capituli ſubſecuti, ab eis poſtmodum diſceſſerunt. Capitulum verò, cùm tota die illa, ipſorum præſentiam expectaſſet, ſubſequenti die, campanam pulſari fecerunt, ſicut moris eſt ad capitulum *b* congregandum: & prædictis tribus, cum paucis complicibus ſuis, ſeſe contumaciter abſentantibus, prior cum majori & ſaniori parte capituli, elegit in Epiſcopum Archidiaconum ſupradictum: [4 *& infrà.*]

Quia verò poſtulatio de Epiſcopo Convennarum, quæ præceſſerat, facta erat per eos, in quos totum capitulum eligendi transtulerat poteſtatem, propter quod unanimiter de conſenſu totius capituli intelligitur eſſe facta, quam (cùm res non eſſet integra, quia in tractatu jam proceſſerant electores) capitulum minimè potuit revocare: electionem ipſius Archidiaconi decernimus irritandam. Quocirca mandamus, quatenus ſi perſonam ipſius *c* Epiſcopi utilem & neceſſariam inveneritis ad regimen eccleſiæ Tholoſanæ, & idoneam, tam ſcientia literarum, quàm ſuæ converſationis exemplo ad hæreticorum perfidiam de Tholoſana diœceſi extirpandam *d*, quæ ibi per negligentiam præſulum miſerabiliter & damnabiliter hactenus pullulavit: tranſeundi ad eccleſiam Tholoſanam, propter urgentem neceſſitatem, & eorundem *e* utilitatem, ei licentiam tribuatis.

[1 *Quæ ap. ſe. & infrà. Nimirum cùm in eccleſia Tholoſana vacante paſtore duo per diſſenſionem capituli ſui, videlicet ven. ſi.N. Epiſc. Convennarum, & dil. fi.R. Archid. Agen. nominati fuiſſent, dil. F.A. canonicus S.Liceriì, A. Archidiaconus, & R. Canonicus eccleſiæ S.Stephani Tholoſanen. pro parte verò altera d. f. magiſter p- de Rama & A. ſocius ejus ad noſtram præſentiam acceſſerunt, quibus ven. f. n. Alban. Epiſcopum & dil. f. in tit. S.Marcelli Presbyterum cardinalem deputavimus auditores. Coram quibus propoſuerunt nuncii prædicti Epiſcopi, quòd.*]

[2 *Statutum etiam fuit expreſſè, quòd ſi quinque electores in unam perſonam convenire non poſſent, tribus ex eis concordantibus reliqui duo illorum ſequi tenerentur aſſenſum & electionem eorum illam ratam habere.*]

[3 *Adjecerunt inſuper prædicti & alii nuncii Epiſcopi* …

a *Veritatis, ut eſt in uno manuſcr. Vaticanæ.* b *al. Dolon. al. Dolnen.* c *Sanigneo. al. ſanguineo. al. Sagocio. al. Samgneo.* d *Cap. 14. eod. tit. in 3. compil.* e *Innocent. ait ita fuiſſe in regiſtro, unam de R. Archidiac. & alteram de magiſtro R. Subdiac.* f *Aldegiis. al. Allegiis.* g *In Co. Barbatiæ, redeuntibus, ſcilicet ad domum propriam.* h *Idem Epiſcopo Convennarum & Grandiſſylvæ, &c. aliàs, Epiſcopo & Grandiſſylvæ, &c. al. Cadurcenſi.* i *Cap. 15. eod. tit. in 3. comp.* k *Iſte text. reputatur ſing. per Pann. hoc in ſuo effectu.*

a *Quaelibet, in antiquis.* b *l. fi. C. de præd. dec. lib. 10.* c *Ven. Epiſcopi, deeſt in nonnullis antiquis.* d *Præcipua Epiſcoporum cura in extirpandis hæreticis verſari debet. nam eis hoc incumbit jure divino. Alberic. tract. de agn. aſſert. q. 11. circa finem. pulchrè Concilium Tholoſanum, c. 2.* e *al. evidentem.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

morati, quòd ad dil. F. d. tt. S. Priſcæ Presbyterum card. ap. ſe. le. fuit ex parte illa ſpecialis nuncius deſtinatus, & quoniam Epiſcopus ipſe poſtulandus erat à nobis, & legatus nullam concedendi vel transferendi eum poteſtatem habebat, cùm hujuſmodi diſpenſatio ſedi duntaxat ap. reſervetur, ne quid contra fieret, ad noſtram audientiam appellavit.

[4 *Exhibuerunt etiam ejuſdem Archidiaconi nuncii literas prædicti legati, quas nobis ſuper hoc deſtinavit. Cùm autem prædicti auditores præmiſſa nobis & fratribus noſtris fideliter retuliſſent, nos memoratum legatum piam intentionem in hoc facto habuiſſe pro certo credentes, ex ipſo tamen tenore literarum ſuarum intelleximus eum circumventum fuiſſe, & per ſubreptionem tacita veritate perpendimus elicitum & extortum quicquid ab eo fuerit obtentum, cum in ipſis literis ſuis non expreſſit formam poſtulationis.*

CAP. XXXI.

De conſuetudine poteſt canonicorum electio ad ſolum capitulum pertinere. hoc dicit, & ſolet quotidie allegari.

Idem Epiſcopo Florentino.

CVm eccleſia a Vulterana debito canonicorum obſequio longo fuiſſet tempore deſtituta, Vulteranus Epiſcopus, volens miniſtrorum defectum in eadem eccleſia reſtaurare, canonicos quoſdam elegit, & inſtituit in eadem: quos canonici recipere noluerunt, adſerentes, quod talis electio fuerat in eorum præjudicium adtentata: [1 & ſ.] Mandamus quatenus ſuper primo articulo petitionis Epiſcopi, in quo poſtulavit à te, ut canonicos ab injuria, quam ei ſuper electione canonicorum Vulteranenſis eccleſiæ inferunt, prohiberes: ab impetitione b ipſius, dictos canonicos abſolvere non poſtponas: quia non videtur injuriam facere, qui utitur jure ſuo, cùm per teſtes longè melius ſit probatum, quòd canonici ſupradicti hoc jure uſi fuerint antè, quàm Epiſcopus memoratus. In ſecundo quoque articulo, quo idem petebat Epiſcopus, ut dicti canonici Epiſcopum ipſum jure electionis uti liberè paterentur: abſolvere ſtudeas canonicos ſæpedictos, maximè ſi ſit notorium, quòd in Thuſcia generalis conſuetudo ſervetur, ut in cathedralibus eccleſiis ſolum capitulum, irrequiſito Epiſcopo, eligendi canonicos habeat facultatem.

[1 *Cumq; ſuper hoc ſuam ad nos idem Epiſcopus querimoniam deſtinaſſet; cauſam ipſam tibi commiſimus fine canonico terminandam, &c.*]

CAP. XXXII.

Compromittentes tenentur recipere electum à compromiſſariis, ſi ſit dignus: niſi contra formam compromiſſi eum adpareat electum.

Idem Abbati ſancti Victoris c, & decano Pariſienſi, & magiſtro R. Decortonenſi, canonico Morinenſi d.

CVm dilectus filius Archidiaconus Morinenſis nobis intimaſſet: [1 & ſ.] Eccleſia Morinenſi Epiſcopi ſolatio deſtituta, canonici ejuſdem de paſtoris ſubſtitutione tractantes, in tres canonicos Morinenſes poteſtatem eligendi Epiſcopum unaniniter contulerunt; promittentes, ut illum reciperent in paſtorem, quem de gremio ipſius eccleſiæ ducerent eligendum, qui examinatis voluntatibus ſingulorum, Archidiaconum ejuſdem eccleſiæ in Epiſcopum elegerunt. metropolitanus quoque tam electionem, & electi perſonam examinans, quàm etiam ſuper ipſius ætate (de cujus defectu fuerat ab aliquibus dubitatum) inquirens ſolicitè veritatem, per ſententiam declarando electum ipſum minimè ſuſtinere in ætate defectum, electionem factam de ipſo ſolenniter confirmavit: [2 & ſ.] Verùm B. qui contra electum venerat memoratum, propoſuit ex adverſo, quòd cùm ſupradictis tribus ſub hac forma fuerat eligendi conceſſa poteſtas, ut capitulum eum recipere teneretur, quem illi tres ab omnibus, vel majori & ſaniori parte de gremio ipſius eccleſiæ nominatum eligerent in paſtorem: electores ipſi terminos poteſtatis ſibi traditæ non ſervantes, prædictum Archidiaconum eligere præſumpſerunt, quem pauci de capitulo nominarant: unde canonici Morinen. poſtmodum admirantes, qualiter Archid. electus fuerat memoratus, cùm plures eſſent in eadem eccleſia digniores, cœperunt ferè omnes publicè profiteri, quòd nullatenus Archidiaconum nominarant: & reputantes ſe in hac parte deluſos, quod ſuper hoc factum fuerat, noſtro curaverunt apoſtolatui reſerare: [& ſ.] Nos verò adtendentes, quia res pernicioſa eſſet exemplo, ſi per ſurreptionis aſtutiam quis aſcenderet ad apicem dignitatis: ita duximus providendum, ut præſtito à contradictoribus juramento, quòd ipſi malitioſè contra præfatum electum non moveant quæſtionem hujuſmodi, prædicti tres electores juramenti vinculo adſtringantur dicere veritatem, quot ex canonicis examinationis tempore in præfatum Archidiaconum convenerunt. Et ſi tres ſimul, aut duo ſaltem ex ipſis jurati dixerint majorem canonicorum partem in ipſum Archidiaconum conveniſſe, vos contradictoribus ſilentium imponatis, cùm contra hoc eorum eſſet probatio inſufficiens, eo quòd ſinguli eſſent in ſuis teſtimoniis a ſingulares. Si verò per eorum depoſitiones conſtiterit, ſæpedictum Archidiaconum extitiſſe à paucioribus nominatum: tunc ſi fuerit ſufficienter oſtenſum, quòd illum de gremio eccleſiæ ſecundùm formam ſibi traditam debebant eligere, in quem omnes, vel major & ſanior pars capituli conveniret: vos electionem ipſius Archidiaconi omninò caſſetis, alioquin, quod de ipſo factum eſt, ratum habentes, contradictores ab ejus impetitione per cenſuram eccleſiaſticam compeſcatis; præfatum B. præbenda Morinen. eccleſiæ ſpoliantes, qui ſe ad hanc pœnam (ſi forſan in probatione deficeret) obligavit b. Non obſtante, quod ſuper ætatis defectum objectum eſt contra illum, cùm idem canonicus huic objectioni non multum inſtiterit, & ſuper hoc à metropolitano fuerit judicatum, cujus ſententia in rem tranſiit judicatam, cùm intra decennium non fuerit provocatione legitima ſuſpenſa.

[1 *Qui poſteà regalibus receptis à Rege ad petitionem ipſius capituli à Ven. fr. n. Epiſcopo Atrabaten. de mandato metropolitani prædicti fuit in Presbyterum ordinatus: & aliquandiu nullo contradicente liberam & pacificam tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus adminiſtrationem obtinuit in eccleſia Morinenſi. Unde procuratores ipſius à nobis humiliter petierunt, ut his qui poſt hæc omnia invidiæ ſtimulis agitati, contra proprium factum temerè veniendo, adverſus electum ipſum materiam diſcordiæ ſuſcitare præſumunt, ſilentium imponentes; & memoratam electionem tuam concorditer celebratam & confirmatam ſolenniter approbantes, eidem faceremus munus conſecrationis electo impendi, multorum ſuper hoc Abbatum & capitulorum civitatis & diœceſ. Morinenſ. ſed etiam aliorum proborum literis nobis præſentatis, qui ſuper præmiſſis omnibus teſtimonium perhibentes, electum ipſum de literatura, diſcretione ac honeſtate reddiderunt multipliciter apud nos commendatum. Quinimò & electorum ipſorum ſuper hoc nobis literas retulerant, quibus erat de verbo ad verbum, ſicut iidem aſſerunt electores, literarum illarum tenor inſertus, quæ de poteſtate ipſis tradita juxta præmiſſam formam confectæ in capitulo fuerant, & ſigillo capituli ſigillatæ.*]

[2 *Vel tranſmittere, qui coram nobis ſollicitè poſtulavit ut eadem electione quaſſata faceremus ipſi eccleſiæ de perſona idonea canonicè providere, cùm ferè omnes canonici Morin.*

a *c. 16. eod. tit. in 3. compil.* b *al. ipſius Epiſcopi.* c *al. & Mag. R. de Torto can. Morin.* d *al. Noviomenſi. al. Pariſienſi.*

a *De teſtium ſingularitate multiplici vide Cravettam tract. de antiq. temp. p. 4. Adde B. Th. 2. 2. q. 70. art. 2.* b *Ad idem eſt textus in l. ſtipulatio iſta. §. alterius cum nota. D. de verb. obl.*

ſicut aſſeruit, ſint parati præſtito juramento firmare, quòd præfatum Archidiaconum nunquam in Epiſcopum nominarant, & legitimum poſſet oſtendi, quòd juxta formam præmiſſam ſupradictis tribus collata fuerit eligendi auctoritas, ut videlicet de gremio ipſius eccleſiæ eligerent eum in quem omnes vel major & ſanior pars capituli conſentiret, aſſerente eodem h. ſe nihilominus probaturum quòd ſæpe dictus electus pateretur in ætate defectum.]

CAP. XXXIII.

Si ex ſeptem compromiſſariis tres eligunt quartum, & ille conſentit, & eſt idoneus, confirmabitur electio.

Idem *epiſcopo Batocenſi.*

CVm *a* in jure peritus exiſtas, [1 & ſ.] Primus *b* uiæ conſultationis articulus continebat, quòd cujusdam decano eccleſiæ defuncto, ejusdem loci capitulum ſub hac forma in 7. ex ipſis canonicis compromiſit, ut illum, quem ex ſe *c* vel aliis de gremio ipſius eccleſiæ omnes pariter, vel major eorum pars nominaret, eundem capitulum reciperet in decanum. Vnde cùm unus ex illis ſeptem à tribus ipſorum, & alius qui non erat de numero eorundem, à tribus aliis in Decanum fuerint nominati, requiſiſti uter eorum aſſumi debeat in Decanum. Super quo taliter reſpondemus, quòd is, qui de numero ſeptem à tribus eorum dignoſcitur nominatus, juxta compromiſſi tenorem debet in Decanum *d* aſſumi, dummodo electioni de ſe factæ conſentiat, & aliquod canonicum non obſiſtat.

[1 *Et copiam habeas peritorum, non poſſumus non mirari, quia ſuper quibuſdam juris articulis nos conſulere voluiſti, qui nihil aut modicum dubitationis continere noſcuntur.*

CAP. XXXIV.

Electio imperatoris ſpectat ad principes Germanos, tres prælatos, & quatuor laicos: & electio facta per eorum majorem partem, cæteris non contemptis, tenet. Et ad Papam pertinet electum examinare, approbare, & inungere, conſecrare, & coronare, ſi eſt dignus: vel rejicere, ſi eſt indignus, ut quia ſacrilegus, excommunicatus, tyrannus, fatuus, & hæreticus, paganus, perjurus, vel eccleſiæ perſecutor. Et electoribus nolentibus eligere, Papa ſupplet. Et data paritate vocum eligentium, nec accedente majori concordia, Papa poteſt gratificari cui vult. hoc dicit notanter iſte textus.

Idem *duci Caringiæ* e

VEnerabilem: [1 & ſ.] Inter cætera verò [quidam principes] hac præcipuè objectione ſunt uſi, dicentes, quòd Apoſtolicæ ſedis legatus aut electoris geſſit, aut cognitoris perſonam. Si electoris, in meſſem alienam miſerat falcem ſuam, & electioni ſe ingerens, principum derogaverat dignitati. Si cognitoris, abſente altera partium videtur perperam proceſſiſſe, cùm citata non fuerit, & ideò non debuit contumax *f* judicari: g [2 & ſ.] Vnde illis principibus jus & poteſtatem eligendi Regem, in Imperatorem poſtmodum promovendum, recognoſcimus, (ut debemus,) ad quos de jure ac antiqua conſuetudine noſcitur pertinere, præſertim cùm ad eos jus & poteſtas hujuſmodi ab Apoſtolica ſede pervenerit, quæ Romanum Imperium in perſonam magnifici Caroli à Græcis tranſtulit in Germanos. Sed & principes recognoſcere debent, & utique recognoſcunt, ſicut iidem in noſtra recognovêre præſentia: quòd jus & auctoritas examinandi perſonam electam in Regem, & promovendam ad imperium, ad nos ſpectat, qui eum inungimus, conſecramus, & coronamus. Eſt enim regulariter & generaliter obſervatum, ut ad eum examinatio perſonæ pertineat, ad quem impoſitio manus ſpectat. Nunquid enim ſi principes non ſolùm in diſcordia, ſed etiam in concordia ſacrilegum quemcunque, vel excommunicatum in Regem, tyrannum vel fatuum hæreticum eligerent, aut paganum: nos inungere, conſecrare, ac coronare hominem hujuſmodi deberemus? abſit omninò. Objectioni ergo principum reſpondentes, adſerimus, quòd legatus noſter adprobando Regem *a*, & reprobando ducem, nec electoris geſſit perſonam, utpote qui nec fecit aliquem eligi, nec elegit: nec cognitoris, cùm neutrius electionem, quoad factum eligentium confirmandam duxerit, aut etiam infirmandam. Exercuit autem denunciatoris officium, quia perſonam ducis ejusdem indignam, & perſonam Regis denunciavit idoneam, quoad imperium obtinendum, non tam propter ſtudia eligentium, quàm propter merita electorum, quamvis plures ex illis, qui eligendi Regem in Imperatorem promovendum de jure ac de conſuetudine *b* obtinent poteſtatem, conſenſiſſe perhibeantur in ipſum Regem, & ex eo quòd fautores ducis, abſentibus aliis & contemptis, ipſum eligere præſumpſerunt, pateat eos perperam proceſſiſſe, cum electioni plus contemptus unius, quàm contradictio multorum obſiſtat: [3 & ſ.] Nos utique *c* non ducem, ſed reliquum reputamus & nominamus Regem, juſtitia exigente: [4 & ſ.] Quòd autem cùm in electione vota principum dividuntur, poſt admonitionem & expectationem alteri partium *favere* poſſimus, maximè poſtquam à nobis unctio, conſecratio & coronatio poſtulantur: jure patet pariter & exemplo. Numquid enim ſi principes admoniti & expectati vel non potuerunt, vel noluerunt, in unum propoſitum *d* convenire, ſedes Apoſtolica advocato & defenſore carebit: eorumque culpa ipſi redundabit in pœnam? Sciunt autē principes, quòd cùm Lotharius & Conradus in diſcordia fuiſſent electi, Roma. Pontif. Lotharium coronavit, & imperium obtinuit coronatus, eodem Conrado tunc demum ad ejus gratiam redeunte. Eos igitur duximus commonendos, ut à præfato duce, juſto quidem à nobis judicio reprobato, recedant, & præfato Regi non abnuant *e* adhærere: niſi tunc demum contra perſonam vel factum legitimum quid ab eis objectum fuerit, & oſtenſum: & infrà. Sunt enim notoria impedimenta ducis, ſcilicet excommunicatio publica, perjurium manifeſtum, & perſecutio divulgata, quam progenitores ejus & ipſe præſumpſerunt in Apoſtolicam ſedem *f* & alias eccleſias exercere. Fuit quoque à præd. noſt. excommunicationis vinculo innodatus, quod poſtmodum recognovit, dum per nuncium ſuum abſolutionis beneficium poſtulavit: unde patet, quòd ipſe fuit excommunicatus electus: [5 & ſ.] Idem etiam contra proprium juramentum, ſuper quo nec conſilium à ſede Apoſt. requiſivit, ambitionis vitio regnum ſibi uſurpare præſumpſit, cùm ſuper illo juramento prius Romana eccleſia conſuli debuiſſet. Nec valet ad plenam excuſationem ipſius, ſi juramentum illud dicatur illicitum, cùm nihilominus ſuper eo nos prius conſulere debuiſſet, quàm contra ipſum propria temeritate venire: præſertim illo exemplo, quòd cùm Gabaonitæ à filiis Iſraël per fraudem ſubripuerint juramenta, ipſi tamen cognita fraude, contra illud venire temerè noluerunt. Vtrum verò dictum juramentum ſit licitum vel illicitum, & ideò ſervandum, an non ſervandum exti-

a *Ca. 18. eod. tit. in 3. compil.* b *al. Primus ſiquidem.* c *Vide l. planè. cum gloſſ. in verb. poteſt. ff. quod cujuſc. un.* d *Hunc text. dicunt ſingul. Io. Andr. in Reg. in toto. de reg. jur. in 6. & Pann. hic. quòd electus conſentiendo electioni de ſe facta à media parte eligentium, auget numerum & electionem perficit. Adde Paul. Caſtr. conſil. 230. l. 2.* e *al. Zerangiæ, ſeu Zarangiæ, al. Laringiæ. al. Saringiæ. al. Carinthiæ.* f *Cap. 19. eod. tit. in 3. compil.* g *Vide l. properandum. §. Sin autem. C. de jud. & l. conſentaneum, per Bart. C. quomodo & quando Iud.*

a *Intelligit Ottonem Regem.* b *in C. Barbatiæ ita: ac conſuetudine antiqua obtinent, &c.* c *In C. Barb. ita. Nos itaq; non Philippum ducem, ſed ipſum O. reputamus, &c.* d *In aliquis vetuſtis legitur, propoſitum. al. ita: vel non potuerunt vel noluerunt convenire: ſed qualitercunq; legas idem manet ſenſus.* e *In quibuſdam exemplar. Niſi tunc demum, cùm contra perſonam, &c.* f *al. deeſt vox. ſedem.*

teterit,

terit, nemo ſanæ mentis ignorat ad noſtrum iudicium pertinere: [6 & ſ.] Inſuper ſi prædictus dux imperium obtineret, libertas principum in electione periret, & imperium obtinendi de cætero cæteris fiducia tolleretur. Nam ſi prout olim frater dicti ducis patri eorum, ſi dux ipſe fratri ſuo ſuccederet, videretur imperium, non ex electione, ſed ex ſucceſſione deberi: & in præiudicium principum redundaret, ſi non niſi de domo [a] ducis prædicti videretur aliquis ad imperium adſumendus [7 & ſ.] Nobilitatem ergo tuam monentes per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus à præfato duce recedas omninò, non obſtante iuramento, ſi quod ei ratione regni feciſti; cùm (eo quantum ad obtinendum imperium reprobato) iuramentum huiuſmodi non debeat obſervari.

[1 *Fratrem noſtrum Salesburgenſ. Archiepiſcopum, & dilectum filium Abbatem de Salen. & nobilem virum Marchionem Orientalem, quorundam principum nuncios ad ſe.ap. deſtinatos benignè recepimus, & eis benevolam duximus audientiam indulgendam. Literas quidem quas quidam per eos nobis principes deſtinarunt, diligenter perlegi fecimus, & quæ in eis continebantur, notavimus univerſa.*]

[2 *Verùm nos, qui ſecundùm Apoſtolicæ ſervitutis officium ſumus ſingulis in juſtitia debitores, ſicut juſtitiam noſtram nolumus ab aliis uſurpari, ſic jus principum nolumus nobis vendicare.*]

[3 *Unde privilegium meruerant amittere, qui permiſſa ſibi abuſi ſunt poteſtate. Videri non immeritò poteſt, quòd injuria hujuſmodi non obſtante cæteri uti poterant jure ſuo. Et quoniam dux prædictus, nec ubi debuit, nec à quo debuit, coronam & unctionem accepit, memoratus verò Rex & ubi debuit, videlicet Aquiſgrani, & à quo debuit, ſ.a.ven.f.n.Colonien. Archiepiſcopo utrumq; recepit.*]

[4 *In reprobatione verò præfati Philippi ducis Sueviæ, & propter manifeſta impedimenta perſonæ, non accuſatione, ſed condemnatione potiùs fuit opus, quia non accuſatione, ſed damnatione indigent manifeſti.*]

[5 *Et videtur non immeritò quòd adhuc ſit ex eadem excommunicationis ſententia innodatus, cùm prædictus Epiſcopus cum ſua auctoritate non poſſet abſolvere, auct. verò noſtræ delegationis, nec poſſet plus, nec aliter liceret hoc ipſi, quam ei fuerat ab Apoſtolica ſed. conceſſum, ex eo etiam excommunicationis ſententiæ ſubjacere creditur manifeſtè: quòd cùm perfidus Morenaldus. [al. Marcoandus,] Dei & eccleſiæ inimicus cum univerſis fautoribus, tam Teuthonicis quam Latinis excommunicationis vulgatæ vinculis ſuæ iniquitatis meritis ſit aſtrictus, ſicut etiam illi per literas noſtras directas per P. judicem Placentinum ipſius Philippi nuncium intimaſſe meminimus, quas ad ipſius Philipp. audientiam credimus perveniſſe. Ipſe nihilominus, quamvis id non tantùm ex relatione ipſius judicis, ſed etiam per publicam famam ad notitiam ejus devenerit, eidem excommunicato non ſolùm communicat, ſed eum in malitia ſua fovet, & per nuncios & per literas ſuas exercuit vel exacuit furorem ipſius, ut chariſſ. in Chriſto filium noſtrum F. Siciliæ Regem illuſtrem nepotem ſuum, quem tam privavit hæreditate paterna, adhuc privet poſſeſſione materna.*]

[6 *Quòd autem Philippus de genere perſecutorum exiſtat, principium credimus dubitare, cùm Henricus qui primus imperium de genere ipſius hoc accepit, bo.me. Paſchalem pp. p. noſtrum cum Epiſcopis & cardinal. & multis nobilib. Romanorū præſumpſerit captivare. Fredericus autem pater ipſius Philippi contra fe. recordationis Alexandrū Papam p.n. longo tempore ſchiſma fovit. Henricus frater ipſius Philippi, qualiter ſe habuit circa interfectores ſanctæ memoriæ A. Ladien. [Longon.] Epiſcopi, quem ipſe prius coëgerat exulare, ac Conradum qui Hoſtienſem Epiſcopum ceperat, ſatis noſtis. Quin etiam qualiter Ven. F.n. Auximian. Epiſcopum alapis cædi fecerit, & pilos de barba ejus avelli, & tractari eum in pluribus inhoneſtè: qualiter & quoſdam familiares eccleſiæ naſo fecerit mutilari: Qualiter quoq; prædictum Salernitanum Archiepiſcopum captivari, & quoſdam viros eccleſiaſticos flammis torreri fecerit, quoſdam verò vivos in mari ſubmergi, ad tuam & aliorum principum credimus audientiam perveniſſe.*]

[7 *Cùm ergo nos flecti à propoſito noſtro nulla penitus occaſione poſſimus, ſed in eo potius firmiſſimè perſiſtamus, & in nobis ſæpe per literas tuas duxeris ſuggerendum, ut eidem duci nullatenus faveremus.*]

a *Ducum Sueviæ.*

CAP. XXXV.

Abſentes ad electionem de provincia ſunt vocandi, & confirmatur electio majoris & ſanioris partis.

Idem.

CORam dilecto filio tituli ſanctæ [a] Pudentianæ [b] presbytero cardinali: & infrà. Si verò vtriuſq; partis fuerit caſſata electio, vos (fratribus omnibus, qui fuerint in provincia convocatis) quæ maiori & ſaniori parti eorum ſuper prædictis videritis complacere, per cenſuram eccleſiaſticam faciatis firmiter obſervari.

CAP. XXXVI.

Caſſatur electio partis majoris facta, contempta minori parte, etiam ſi eſt unus ſolus: non tamen jus eligendi devolvitur ad minorem. h.d. ſecundum intellectum communem.

Idem *Parmenſi Epiſcopo, & ejus conjudicibus.*

BOnæ memoriæ [c] S. Cremonen. Epiſcopo in extremis agente, cùm de convaleſcentia deſperaret ipſius, Cremon. capitulum H. canonicum ſuum Regii diſciplinis ſcholaſticis inſiſtentem, ad certum terminum in vigilia Pentecoſtes pro futuri electione pontificis citari fecerunt: [1 & ſ.] Conſtituto autem dicto [d] H. pro ſua electione, & dilecto filio noſtro I. pro electione Archipresbyteri coram nobis, electionem ab ipſo H. poſt electionē Archipresbyteri non caſſatam, licet de viro multæ literaturæ, honeſtæ vitæ, & claræ famæ, non tamen ſine multa temeritate præſumptam, cùm de priori [e] noſtrum deberet exſpectare judicium, antequam procederet ad ſecundam, duximus irritandam, in pœnam interdicentes eidem contradictionis vocem [f], in primo conſenſu capitulo permanente.

Electionem autem Archipresbyteri (quamvis laudabile teſtimonium perhibeatur de ipſo) juſtitia exigente caſſavimus: tum quia corpore dicti Epiſcopi nondum tradito ſepulturæ, habuerunt de ipſa electione tractatum contra canonicas ſanctiones: tum quia inventus eſt H. fuiſſe contemptus, licet unus ſolus extiterit, cùm plus in talibus conſueverit contemptus unius obeſſe, quàm multorum contradictio in præſenti. Nec prædicta debet dici citatio valuiſſe, quia cùm Epiſcopi mortem prævenerint, temeraria nimis extitit: & ideò non potuit [g] arcere citatum.

[1 *Verùm ſecunda feria poſt Pentecoſten dicto Epiſcopo viam univerſæ carnis ingreſſo, capitulum antequam corpus illius eſſet ſepulturæ traditum, abſente canonico memorato in quatuor de ipſo capitulo, & tres de clero civitatis poteſtatem eligendi pontificem contulerunt, expreſſo hoc ſcilicet, ut minor pars illorum vii. ſequeretur in electione majorem. Habito itaq; poſt mortem, ſed ante ſepulturam tamen ipſius Epiſcopi, de futuri paſtoris electione tractatu, cùm vota illorum dividerentur in partes, ut quatuor in Archipresbyterum, duobus in Archid. uno in alium conſentientibus: tandem illo ſepulto minoris partis arbitrio ad judicium accedente majoris, eundem Archipresbyterum concorditer elegerunt. Cui electioni archid. cum capitulo & clero civitatis nullo contradicente conſenſit. Verùm adveniens poſtmodum Hug. & aſſerens ſe fuiſſe contemptum, ac*

a *Cap. 2. eod. tit. in 4. compil.* b *Perperam legitur Prudentiana, cùm nullus unquam fuerit talis titulus.* c *Cap. 2. eod. tit. in 4. compil.* d *In manuſcr. ita. dilecto filio H. pro ſua, & dilecto filio N. pro electione, &c.* e *al. cùm de priori electione.* f *Vult Pontifex Archipresbyteri electionem nunc confirmare, quaſi ex novo capituli conſenſu, ſi adhuc conſentiat.* g *al. tractare.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

propter hac electionem hujuſmodi nullius fuiſſe momenti, quaſi jus eligendi devolutum fuiſſet ad ipſum pro ſe, prout potuit Archidiaconum memoratum elegit.]

CAP. XXXVII.

Non monachus in prælatum regularem eligi non poteſt.

Idem.

CVm *a* ad noſtram notitiam perveniſſet, quòd H. qui ſe pro Abbate *b* Lexovienſi gerebat, non fuit antè monachus quàm electus: nos attendentes, quòd contra regulares traditiones illud fuerat *c* adtentatum, cùm nullam ſpem vel promiſſionem habens, ut Abbas fiat, debeat monachari, electionem de ipſo factam curavimus irritare.

CAP. XXXVIII.

In Abbatem eligi non poteſt, niſi inſtructus in regula monachali.

Idem *magiſtro Ca. Presbytero cardinali ſedis Apoſtolicæ legato.*

OFficii tui: *d* [1 & ſ.] Sanè nobis tuis literis intimaſti, quòd cùm monaſterium quoddam poſitum in medio nationis perverſæ, paſtore careret, monachi de electione Abbatis tractantes, cùm non poſſent ſui ordinis idoneam invenire perſonam, in quendam virum nobilem oculos direxerunt, per quem poterant melius defenſari: & patrem adierunt ipſius, humiliter poſtulantes, quòd filium ſuum induceret, ut habitum ſuſciperet monachalem, nullam patri de ipſius promotione fiduciam tribuentes: & pater adhoc induxit filium providum & diſcretum, qui effectus monachus, fuit in Abbatem *e* electus, cujus electio extitit per rectorem Meſſanenſem Apoſtolicæ ſedis legatum, qui omnibus prædictis interfuit, confirmata. Cùm autem idem ſit paratus purgare ſe, quòd nulla fuit ad hoc ambitione inductus, poſtulas edoceri, utrum dictus legatus electionem confirmare *f* vel diſpenſare potuit, vel quod factum eſt, ſtare poſſit, & utrum electione caſſata iterum valeat eligi in Abbatem? Nos autem conſultationi tuæ taliter reſpondemus, quòd cùm ex his, quæ in continenti ſubſecuta ſunt, oſtendetur, quòd talis taliter non poſſit eligi in Abbatem, maximè pro eo, quòd antequam eſſet diſcipulus, voluit eſſe magiſter: electionem illam irritam eſſe *g* decrevimus & inanem. Verùm poſtquam fuerit in regula competenter inſtructus (ſi urgens neceſſitas, & evidens utilitas ipſius monaſterii poſtulaverit) purgatione recepta poterit in Abbatem adſumi, ne monaſterium opprimatur incurſibus malignorum.

[1 *Proſequeris laudabilem actionem, cùm ſuper illis de quibus dubitas, per nos poſtulas edoceri.*]

CAP. XXXIX.

Electio aliàs canonica confirmatur, licet quidam eligentium eſſent minori excommunicatione ligati.

Idem.

ILla quotidiana *h* inſtantia. & infrà. Quia pro certo didicimus electionem canonicam extitiſſe, ipſam auctoritate Apoſtolica duximus confirmandam: ſupplentes de plenitudine poteſtatis, ſi quis in ea *i* ex eo fuiſſet defectus, quòd quidam interfuerunt electioni ejusdem, qui ex ſola participatione in ſimplicis excommunicationis laqueum inciderunt.

CAP. XL.

Si poſtulatio cum electione concurrit, & numerus poſtulantium eſt duplo major, & poſtulatus eſt idoneus, poſtulatio admittitur, rejecta electione. Si verò indignus, & hoc major pars poſtulantium ignoraverit, poſtulatio & electio reprobantur. Si verò ſciebant, & electus eſt idoneus, confirmatur electio: & idem ſi numerus poſtulantium non eſt duplo major: hoc dicit, intelligendo ſecundùm quod continet jus commune.

a *Cap. 3. eod. tit. in 4. compil.* b *al. Lexonienſi. al. Leconienſi. al. Luxovio.* c *in C. Barbatiæ, iſtud fuerit attentatum.* d *Cap. 4. eod. tit. in 4. compil.* e *Hic in quibuſdam vulgatis habetur dictio, ſtatim: quæ deeſt tum in manuſcr. tum in aliis emendatioribus.* f *al. infirmare.* g *al. decernimus.* h *Ca. eod. tit. in 4. compil.* i *Si quis in eo ex eo fuiſſet, &c. In C. Barbatiæ, ita. Si quis in ea vel ex ea fuiſſet, &c.*

Idem *magiſtro Maximo notario noſtro.*

SCriptum *a* eſt in Apocal. Ioan. quòd in medio & in circuitu ſedis erant quatuor animalia: & infrà. Sanè ad hanc eccleſiam, ſcilicet Conſtantinopolitanam duo animalia ſunt vocata, utinam plena oculis, & alas habentia ſenas, videlicet *b* Eradienſis Archiepiſcopus, & Plebanus ſancti Pauli de Venetiis, ſicut per procuratores tam poſtulantium Archiepiſcopum, quàm eligentium Plebanum fuit propoſitum coram nobis: & infrà.

Verùm quia de his, quæ per adſertionem partium in judicium deducta fuerant, nobis non potuit fieri plena fides, quamvis ſuper his, quæ de numero dicta ſunt poſtulantium, per quoddam inſtrumentum publicum, necnon confeſſionem procuratoris adverſæ partis in judicio factam, ſed poſtea revocatam, pars altera adſereret ſuam intentionem eſſe fundatam, cauſam diſcretioni tuæ duximus committendam. Per Apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus ſuper his & aliis inquiras diligentiſſimè veritatem, de meritis electi & poſtulati apud Venetias, ubi nati fuerunt, & diutius converſati. De ſtudiis autem eligentium & poſtulantium, & omnibus generaliter, quæ cauſam poſſunt inſtruere apud Conſtantinopolim, ubi hujuſmodi poſtulatio & electio celebratæ fuerunt. Et ſi partes conſenſerint, procedas hoc modo: ut ſi conſtiterit de mutuo conveniſſe conſenſu, quòd ad electionem Patriarchæ ſeptem admitterentur præpoſiti, ſive per ſeipſos ſive per alios, & duo alii ex parte univerſitatis pro cæteris conventualium eccleſiarum prælatis, totque tunc tēporis conventuales eccleſias habuiſſe prælatos, quòd cū ſeptem præpoſitis & novem canonicis, quos quidem canonicos conſtat in poſtulatione præfati Archiepiſcopi conveniſſe, duplo majorem facerent numerum quàm ſexdecim electores plebani: tu vice noſtra poſtulationem admittas, niſi probatum fuerit poſtulato aliquid obviare de canonicis inſtitutis *c*, quod promotionem ipſius debeat impedire: ac (Plebani electione caſſata) ipſum Archiepiſcopum abſolvas à vinculo, quo Eradienſ. eccleſiæ tenetur: cōcedendo ipſum Conſtantinopolitanæ eccleſiæ in paſtorem. Quòd ſi ad faciendum duplo majorem numerum ſimul omnes prædicti minimè *d* ſufficerent, ſive dignus ſive indignus fuerit poſtulatus, tu (poſtulatione repulſa) electionem Plebani auctoritate noſtra confirmes, dummodo nihil obſiſtat eidem, quod ipſum tanto præſulatu reddat indignum.

Si verò numerus poſtulantium inventus fuerit duplo major, quemadmodum prædictum eſt, & perſona poſtulata reperta fuerit indigna, tu tam poſtulationem quàm electionem non differas reprobare. Niſi forſan omnes, aut major pars poſtulantium præſumptione damnabili poſtulaverint ſcienter indignum *e*, ut hac vice meritò debeant eligendi ſeu poſtulandi poteſtate privari. Et hoc quoque caſu electionem confirmes, ſi eam de perſona idonea conſtiterit celebratam.

CAP. XLI.

Si illi, ad quos ſpectat electio, negligunt eligere prælatum cathedralis vel regularis eccleſiæ intra tres menſes, proximus ſuperior eccleſiam ordinabit: quod ſi intra tres alios menſes non fecerit, canonicè punietur.

Idem *in Concilio generali* f.

a *Cap. 6. eod. tit. in 4. compil. Apocal. 4.* b *Eraclienſi.* c *quæ habes ſ. eod. tit. can. nihil. eſt.* d *ſuffecerint.* e *vide l. 2. §. poſtulaſti. ff. de poſtulando.* f *Lateranenſi ſub Innocentio III. c. 23.*

Ne pro

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

NE pro defectu *a* paſtoris gregem dominicum lupus rapax invadat, aut in facultatibus ſuis eccleſia viduata grave diſpendium patiatur; volentes in hoc etiam occurrere periculis animarum, & eccleſiarum indemnitatibus providere: Statuimus, ut ultra tres menſes cathedralis eccleſia vel regularis prælato non vacet. Intra quos (juſto impedimento ceſſante) ſi electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate careant ea vice. Ac ipſa eligendi poteſtas ad eum, qui proximo præeſſe dignoſcitur, devolvatur. Is verò, ad quem fuerit devoluta poteſtas, Deum præ oculis habens, non differat ultra tres menſes cum conſilio capituli ſui, & aliorum virorum prudentium viduatam *b* eccleſiam de perſona idonea ipſius quidem eccleſiæ, vel alterius, ſi digna non reperiatur in illa, canonicè ordinare: ſi canonicam voluerit effugere ultionem.

CAP. XLII.

Per aliquam de tribus formis hîc contentis, ſcilicet ſcrutinii, compromiſſi, & inſpirationis, procedi debet ad electionem in eccleſiis cathedralibus: aliter electio celebrata non valet: & contrà facientes, privandi ſunt ea vice poteſtate eligendi. h. d. uſq; ad §. illud.

Idem *in eodem.* c

QVia *d* propter diverſas electionum formas, quas quidam invenire conantur, & multa impedimenta proveniunt, & magna pericula imminent eccleſiis viduatis. Statuimus, ut cùm electio fuerit celebranda, præſentibus omnibus qui debent, & volunt, & poſſunt commodè intereſſe, aſſumantur tres de collegio fide digni, qui ſecretè & *e* ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta mox publicent in communi: nullo prorſus appellationis obſtaculo interjecto: ut is collatione *f* habita eligatur, in quem omnes, vel major & *g* ſanior pars capituli conſentit. Vel ſaltem eligendi poteſtas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium eccleſiæ viduatæ provideant de paſtore. Aliter electio facta non valet: niſi fortè communiter eſſet ab omnibus, quaſi per inſpirationem *h* abſque vitio celebrata. Qui verò contra præſcriptas formas eligere attentaverint, eligendi ea vice poteſtate priventur.

Interdicit procuratorem in electionis negotio conſtitui, niſi concurrant hîc contenta uſq; ad §. Electiones. Abbas Siculus.

Illud autem penitus interdicimus, ne quis in electionis negotio procuratorem conſtituat, niſi ſit abſens in eo loco, de quo debeat advocari, juſtoque impedimento detentus venire non poſſit: ſuper quo, ſi opus fuerit, fidem faciat juramento: & tunc ſi voluerit, uni committat de ipſo collegio vicem ſuam.

Præcipit electiones ſolenniter publicari, & clandeſtinas reprobari. h. d. uſq; ad finem. Abbas Siculus.

Electiones quoque clandeſtinas reprobamus, ſtatuentes, ut quàm cito electio fuerit celebrata, ſolenniter publicetur.

CAP. XLIII.

Conſentiens electioni de ſe factæ per abuſum poteſtatis ſecularis, efficitur ineligibilis ad dignitatem, & electio eſt nulla. Eligentes autem à beneficiis per triennium ſuſpenduntur, & tunc ſunt privati poteſtate eligendi.

Idem *in eodem.* i

QVisquis electioni *k* de ſe factæ per ſecularis poteſtatis abuſum conſentire præſumpſerit, contra canonicam libertatem, & electionis commodo careat, & ineligibilis fiat, nec abſque diſpenſatione ad aliquam valeat *a* eligi (dignitatem.) Qui verò electionem hujuſmodi, quam ipſo jure irritam eſſe cenſemus, præſumpſerint celebrare, ab officiis & beneficiis penitus ſuſpendantur per triennium, eligendi tunc poteſtate privati.

a *Ca. 8. eod. tit. in 4. compil. vide Alphonſum Caſtrum, lib. 3. c. 2. de juſta hæret. punit.* b *vide l. qui cœtu. cum gl. ff. de vi publ. & in l. malum. §. vidua. ff. de ver. ſig.* c *Conc. Later. ſub Innoc. III. c. 24.* d *Cap. 9. eod. tit. in 4. compil.* e *Singulatim voces.* f *adhibita.* g *vel.* h *in Cod. Barb. ita: inſpirationem S. Spiritus abſq; &c.* i *ſub Innoc. III. cap. 25.* k *Cap. 10. eod. tit. in 4. compil.*

CAP. XLIV.

Si prælatus per negligentiam confirmavit indignum electum ad regimen animarum, perdit poteſtatem confirmandi primum ſucceſſorem, & à perceptione proprii beneficii ſuſpenditur, & promotus dejicitur. Si verò per malitiam hoc fecit, gravius punitur. Electi verò immediatè ſubjecti Papæ, per ſe aut per perſonas inſtructas debent adire Papam, & petere confirmationem. Et ſi ſunt electi in concordia, & valde remoti, videlicet ultra Italiam conſtituti, interim adminiſtrant, ita tamen, quòd nil alienent: benedicuntur autem & conſecrantur prout conſueverunt.

Idem *in eodem.* b

NIhil eſt *c* quod eccleſiæ Dei magis officiat, quàm quòd indigni aſſumantur prælati ad regimen animarum. Volentes igitur huic morbo adhibere neceſſariam medelam, irrefragabili conſtitutione ſancimus, quatenus cùm quiſquam ad regimen animarum fuerit electus, is ad quem pertinet ipſius confirmatio, diligenter examinet & electionis proceſſum, & perſonam electi: ut cùm omnia ritè concurrerint, munus ei confirmationis impendat: quia ſi ſecus fuerit incautè præſumptum, non ſolùm dejiciendus eſt indignè promotus *d*, verùm etiam indignè promovens puniendus. Ipſum quoque decernimus hac animadverſione puniri: ut cùm de ipſius conſtiterit negligentia, maximè ſi hominem inſufficientis ſcientiæ, vel inhoneſtæ vitæ, vel ætatis illegitimæ approbaverit: non ſolùm confirmandi primum ſucceſſorem illius careat poteſtate, verùm etiam (ne aliquo caſu pœnam effugiat) à perceptione proprii beneficii ſuſpendatur, quouſque (ſi æquum *e* fuerit) indulgentiam valeat promereri. Si verò convictus fuerit in hoc per malitiam exceſſiſſe, graviori ſubjaceat ultioni. *f*

Epiſcopi quoque tales ad ſacros ordines & eccleſiaſticas dignitates promovere procurent, qui commiſſum ſibi officium dignè valeant adimplere, ſi & ipſi canonicam cupiunt effugere ultionem. Cæterùm qui ad Romanum pertinent immediatè Pontificem, ad percipiendam ſui confirmationem officii, ejus ſe conſpectui (ſi commodè fieri poteſt) perſonaliter repræſentent, aut perſonas tranſmittant idoneas, per quas diligens inquiſitio ſuper electionibus *g* & electis poſſit haberi: ut ſic demum per ipſius circumſpectionem conſilii, ſui plenitudinem officii aſſequantur, cùm eis nihil obſtiterit de canonicis inſtitutis: ita quòd interim valdè remoti, videlicet ultra Italiam conſtituti, ſi electi fuerint in concordia, diſpenſativè propter neceſſitates eccleſiarum, & utilitates, in ſpiritualibus & temporalibus adminiſtrent, ſic tamen ut de rebus eccleſiaſticis nihil penitus alienent. Munus verò benedictionis, ſeu conſecrationis recipiant, ſicut hactenus recipere conſueverunt.

CAP. XLV.

Expenſæ neceſſariæ quas facit capitulum pro electione prælati, de bonis prælaturæ debent fieri, vel reddi.

Honorius III. *Cap. Conſtantinop.*

VT præteritæ: [1 & *infrà.*] Præſentium auctoritate ſtatuimus, ut expenſæ neceſſariæ, quas capitulum

a *poſſit.* b *in eod. conc. Lat. ſub Innoc. III. cap. 26.* c *Ca. 11. eo. tit. in 4. compil. vide conc. Trident. ſeſſ. 6. c. 1. & ſeſſ. 7. de reform. c. 3. & ſeſſ. 23. de reform. c. 1. Adde Alphonſum Caſtrum, lib. 3. de juſta hæret. pun. c. 5.* d *vide l. ſi conſtat. & Bart. ff. de appell. & in c. cum ſuper. in gl. 1. ꝰ. de cauſa poſſ. & propr.* e *dignum.* f *vide l. ſervos. C. ad leg. Iul. de vi pu. & l. nemo deinceps. ad fin. C. de Epiſ. aud.* g *al. ſuper electionis proceſſu.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conſtantinopolitanum, vel ejus nuncii vacante ſede pro electionis negotio fecerint, de bonis patriarchatus fiant totaliter, vel *a* reddantur: Dummodo ipſi bona decedentis Patriarchæ non occupent vel uſurpent.

[1 *Litis vel contentionis deciſâ materiâ, futuris litigiis occaſio amputetur.*]

CAP. XLVI.

Electio poſt collationem ex intervallo celebrata, non valet. h. d. ſecundum opinionem magis communem.

Idem *electo (Lugdunenſ.)*

CVm poſt petitam inſtanter, & demum obtentam quondam (Lugdunenſis) Archiepiſcopi ceſſionem, vota canonicorum Lugdunenſium in te tunc ipſorum præpoſitum concorditer conveniſſent: Quia tandem examinato (ſicut decuit) proceſſu electionis tuæ, invenimus eam poſt publicationem conſenſuum, & collationis tractatum, aliquandiu fuiſſe protractam, aſſenſumque tuum prius, quàm electus fueris requiſitum: electionem *b* eandem (ex ipſius duntaxat inordinato proceſſu) *c* juſtitia caſſavimus exigente.

CAP. XLVII.

Monachus unius monaſterii alterius factus Abbas, in electione Abbatis prioris monaſterii vocem non habet, etiamſi tale jus ab Abbate & monachis prioris monaſterii ſibi fuit reſervatum.

Idem *Eboracenſ. priori, & magiſtro Guidoni de Canopo.* d

COnſtitutis in præſentia noſtra procuratoribus ſancti Taurini (*e* Eboracenſ.) & ſancti Leofredi de cruce, Abbatum [1 *& infrà.*] Cùm autem procuratores ipſorum Abbatum juſſi eſſent exprimere, quo jure ipſi Abbates deberent electioni Abbatis Fuſcan. *f* monaſterii intereſſe: reſponderunt, quòd olim cùm aſſumerentur in ſuorum & monaſteriorum Abbates, fuit ſpecialiter indultum eis ab Abbate & conventu monaſterii Fuſcanen. ut haberent vocem in capitulo eorundem. Nos autem rationem hujuſmodi frivolam reputantes, ſuper hoc perpetuum ſilentium imponimus *g* Abbatibus ſupradictis.

[1 *Et monaſterii Fuſcanen. dil. fr. n. d. tt. SS. Io. & Pauli Presbyterum Cardinalem dedimus auditorem, coram quo propoſuerunt procuratores prædictorum Abbatum, quòd vacante præfato monaſterio, quod immediatè ad Romanam eccleſiam pertinet, monachi ejuſdem loci contemptis præfatis Abbatibus, qui commodè poterant & debebant de jure vocari, ad electionem Abbatis temerè procedentes, Ethardum quondam Abbatem S. Vindoci ad ejuſdem regimen minus idoneum eligere præſumpſerunt, quare petebant electionem ejuſmodi penitus irritari.*]

CAP. XLVIII.

Electio debet fieri verbo, & de illo, in quem conſenſerit major pars capituli, & non reſpectu aliarum partium.

Idem *Rothomagenſi capitulo.*

ECcleſia veſtra deſtituta paſtore, & votis veſtris, quum de futura prælati haberetis ſucceſſione tractatum, in diverſa *h* diviſis, quidam in Thomam, quidam in cancellarium, & quidam ſingulares in ſingulares perſonas ejuſdem eccleſiæ conſenſiſtis.

Verùm cùm ſuper his in noſtra & noſtrorum fratrum præſentia multa fuiſſent hinc inde propoſita, invenimus quòd illi, qui ſua in Thomam deſideria dirigebant, licet majorem partem facerent partium comparatione minorum *i*, non tamen ad majorem partem capituli pervenerunt. Conſideramus nihilominus, quòd poſt publicationem conſenſuum, & collationis tractatum ad electionem nullus habitus eſt proceſſus, quamvis deportationis ſolennitas etiam poſt appellationem legitimam fuerit ſubſecuta, quam pro electione nec deceret, nec etiam expediret haberi. Vnde quod factum eſt de F. prædicto, caſſavimus, petitione conſentientium in cancellarium non admiſſà.

CAP. XLIX.

Non profeſſus in Abbatem eligi non poteſt.

Gregorius IX.

CVm in magiſtrum adſumi non debeat, qui formam diſcipuli non adſumpſit, nec ſit præficiendus, qui ſubeſſe non novit: nos intellecto per te, quòd in quibuſdam regularibus domibus jure tibi diœceſano ſubjectis, ſunt quidam in Abbates non profeſſi ordinem regularem adſumpti: Mandamus, quatenus cùm Abbates tales eſſe non debeant, qui per profeſſionem monachi & *a* regulares canonici non fuerint, ad amotionem eorum, quos tales inveneris (ſublato appellationis impedimento) procedas.

CAP. L.

Electio factâ à non majori parte capituli, & omiſſa collatione, non valet,

Idem *Cumanen. capitulo.*

CVmana eccleſia paſtoris ſolatio deſtituta, & congregatis die ad celebrandam electionem præfixa, qui præſentes erant de Cumanis canonicis, ac tribus Abbatibus, qui vocem in electione habere noſcuntur, capellani & clerici civitatis electioni ſe debere intereſſe dicentes, ſub hujuſmodi proteſtatione admiſſi fuerunt, quòd vox eorum, qui non deberent intereſſe de jure, vel de conſuetudine non valeret. Tandem præmiſſo juxta formam concilii *b* generalis ſcrutinio, vii. de canonicis, unus Abbatum, vi. capellani, & novem clerici in ejuſdem eccleſiæ Archipresbyterum convenerunt: novem canonicis, uno de Abbatibus, uno capellano, & xi. clericis in ipſius eccleſiæ Archidiaconum dirigentibus vota ſua: & infrà. Cùm decem & octo fuerunt canonici, tres Abbates, xx. clerici, & xiv. capellani, neutram electionem comperimus ad majorem partem totius capituli perveniſſe: nec probatum fuerat, quòd clerici admitti debuerint, nec quòd capellani admiſſi fuerint de conſuetudine, vel de jure. nam etſi capellani *c* duabus electionibus Epiſcoporum interfuerint, & ſcrutatores dederint voluntatum, non tamen inquiſita vota ſua fuiſſe, vel ipſe aliquos elegiſſe probatur: ſed & *d* ſi inquiſita fuiſſent vota, vel ipſi elegiſſent, per hoc tamen non conſtitit id eis de jure competere, vel ex conſuetudine jam præſcripta. Vnde nos electiones ipſas præſumptas etiam contra formam concilii generalis, cùm collatio omiſſa fuerit, quæ poſt publicationem ſcrutinii fieri debuiſſet, de fratrum noſtrorum conſilio ſententialiter duximus irritandas, electores hac vice eligendi poteſtate privantes.

CAP. LI.

Per compoſitionem factam cum prælato & capitulo, non poteſt jus eligendi competere laico, etiam patrono in eccleſia collegiata.

Idem *Abbati Cluniacen.*

SAcroſancta *e* Romana eccleſia. & infrà. Sanè *f* propoſuiſti in noſtra præſentia, quòd ſuper ordinatione prioris monaſterii ſancti Pancratii ad Cluniacen. eccleſiam pertinentis cum comite de Varenna *g* pa-

a *&.* b *al. tuam.* c *vide auth. de hered. & Fal. §. inordinatum. coll. 1. & 7. q. 1. nihil.* d *Ebroicenſi priori & magiſtro G. de Canabul. al. priori S. Barbaræ.* e *Ebroicenſi.* f *al. Fuſcanenſis.* g *impoſuimus.* h *ut ſi verbi gratia, cum xii. canonici eſſent, quinq; nominaverunt Thomam, quatuor cancellarium, & tres alii alios tres.* i *gl. in l. null. & l. planè. D. quod cujuſq; un. facit l. quod major. D. ad municip.*

a *vel.* b *Lateranenſis ſub Innocent. III. ca. 24.* c *in multis impreſſis deeſt vox, duabus, quam habent manuſcr. & agnoſcit gloſſa.* d *al. ſed & ſi inquiſita fuiſſent eorum vota.* e *vox, Romana, deeſt in pluribus manuſcr.* f *in pluribus manuſc. In noſtro ſanè prop. præſ.* g *al. Valernia. al. Varennia.*

trono ipſius, quidam prædeceſſor tuus de conſenſu capituli ſui compoſitionem quandam inivit juri contrariam *a*, & eccleſiæ ipſi damnoſam; videlicet ut in optione ſit ipſius comitis adſumere ad prioratum dicti monaſterii (Cluniacen. & de Charitate prioribus duntaxat exceptis) unum de duobus melioribus totius Cluniacenſ. ordinis, quos Abbas duxerit nominandos: & infrà. Attendentes itaque, quòd jus eligendi in collegiata eccleſia non cadit in laicum, & ideò id eſſet pernicioſum exemplo, & redundaret *b* in diſpendium eccleſiaſticæ libertatis: volumus ut dictum prioratum liberè poſſis (non obſtante compoſitione ipſa) ſicut alios prioratus tibi ſubditos ordinare, denunciando *c* ordinationem factam patrono, ut ſuum ſi voluerit honeſtum *d* impartiatur adſenſum.

CAP. LII.

Si per Papam mandatur habentibus eligere, quòd eligant cum conſilio aliquorum, alioquin conſiliarii provideant: eligentes debent conſilium requirere in tractatu electionis, & congruo tempore exſpectare reſponſum: alias electio non tenet.

Idem *decano & Cap. Sancti Ioannis & ſancti Stephani Biſuntinen.*

CVm in veteri lege: & infrà. Porrò jamdudum vobis dedimus in mandatis, ut intra quadraginta dies poſt *e* ſuſceptionem literarum noſtrarum cum conſilio ſancti Benigni & Moriſmundi Abbatum, & fratris S. de ordine prædicatorum, eligeretis perſonam idoneam canonicè in paſtorem: alioquin dicti conſiliarii vobis de Archiepiſcopo providerent. Verùm die ad eligendum præfixa, ſex ex vobis poteſtatem eligendi dediſtis, uſque ad conſumptionem cujusdam candelæ, quæ ibidem accenſa extitit, duraturam. Tandem cum electores hujuſmodi conveniſſent in prædictum Abbatem ſancti Benigni, & ſuper hoc ſociorum ejus conſilium requiſiſſent: proponente uno ex illis quod deliberato conſilio reſponderent, & differentibus eis feſtinanter dare reſponſum, præfati electores (cùm candela ipſa deficeret) non exſpectato ipſorum conſilio, dictum Abbatem in Biſuntinen. Archiepiſcopum elegerunt: & infrà. Relato ergo ad Apoſtolicam ſedem negotio, Archiepiſcopo Vinen. & Abbati de Firmitate *f* injunximus, ut ſi conſtaret ab eiſdem electoribus de electione tractatum fuiſſe habitum, & in tractatu electionis *g* prædictorum conſilium requiſitum, electionem ipſius Abbatis (ſi perſona eſſet idonea) confirmarent. Quòd ſi in tractatu electionis non fuiſſet illorum conſilium requiſitum, licet poſtea requiſitum fuerit non competenti tempore, nec etiam exſpectatum reſponſum ipſorum, aut non eſſet idoneus idem Abbas, quod de ipſo factum erat, tanquam invalidum irritarent: & infrà. Cùm autem compertum non fuerit competenti tempore requiſitum conſilium de perſona *h* prædicti Abbatis, & quando extitit requiſitum, non fuit expectatum reſponſum, niſi modico tempore, nec debeat aliis imputari, quòd in tantum illi ſibi tempus arctarunt *i*: electionem Abbatis ipſius, non perſonæ, ſed electionis vitio, duximus irritandam.

CAP. LIII.

Si major pars capituli ſcienter eligit indignum, valet electio de digno à minori parte etiam ex eodem ſcrutinio facta. hoc dicit, ſecundum veriorem intellectum & intrinſecum.

Idem *Epiſcopo Silvanecten.*

COngregato Nivernen. capitulo ad electionem futuri paſtoris xii. in Decanum, & xvii. (computato procuratore cujusdam abſentis) in cantorem ipſius eccleſiæ convenerunt: qui cùm plures in eum, & pauciores in alium ſua deſideria direxiſſent, à parte ſua electus extitit in paſtorem eccleſiæ Nivernen. Poſtmodum credente parte decani, quòd alii plurimum deliquiſſent eligendo perſonam ſcientiæ literalis expertem, propter quod illis ſecundùm ſtatuta Lateranen. *a* concilii ipſo jure eligendi poteſtate privatis, poteſtas eligendi ad eos extitit devoluta: decanum ipſum, qui in eum ſua vota direxerant, in ſuum Epiſcopum elegerunt ad ſedem Apoſt. adpellantes: & infrà. Reliquis petentibus ut irritare decani electionem attentatam à paucioribus, & poſt aliam non caſſatam, ac confirmare reliquam veluti canonicè celebratam à pluribus de perſona idonea dignaremur. Nos igitur mandamus, quatenus ſi dictus cantor defectum in literatura non patitur, & aliàs eſt idoneus ad regimen paſtorale, ipſius electionem procures auctoritate noſtra (infirmata reliqua) confirmare. Alioquin (ipſius cantoris electione irrita nunciata) prænominatum decanum (ſi nihil ei de canonicis obſiſteret *b* ſtatutis) eadem auctoritate præficias eccleſiæ memoratæ.

CAP. LIV.

Habens plures dignitates vel plura beneficia curata ſine diſpenſatione Papæ, ineligibilis eſt. h. d. quò ad titulum.

Idem *Silvanecten. Epiſcopo, & Ioan. de monte mirabili Archidiac. & ſuccentori Pariſienſi.* c

DVdum eccleſia Rothomagen. paſtoris ſolatio deſtituta, contra electionem, quæ in eadem eccleſia fuerat celebrata, Archidiac. & quidam alii ejusdem eccleſiæ canonici ad ſedem Apoſt. acceſſerunt. Dicto verò Archid. pro ſe ac parte ſua, & G. Archid. procuratore illorum, qui electionem celebraverant, in noſtra præſentia conſtitutis, inter alia, quæ contra electum objecta fuerant, Archidiac. propoſuit memoratus, quòd idem electus poſt generale *d* concilium Archidiaconatum Ambianenſ. adeptus, ipſum cum pluribus parœcialibus eccleſiis, quas ante idem concilium obtinuerat, retinere præſumpſit, eoque dimiſſo *e* retinuit eccleſias memoratas. Vndè cùm in eodem concilio ſit ſtatutum, ut quicunque receperit aliquod beneficium curam animarum habens annexam, ſi prius tale beneficium obtinebat, eo ſit ipſo jure privatus: & ſi fortè illud retinere contenderit, etiam alio ſpolietur: prædictus electus contra hujuſmodi veniens ſtatuta, tranſgreſſionis notam, nec non cupiditatis vitium (quod in aliis reprobare debuerat) ex pluralitate beneficiorum incurrit. Et retinendo beneficia, quæ non ſpectabant ad ipſum, (quum poſt receptionem alterius priora beneficia vacaverint ipſo jure) rem contrectavit per conſequens alienam, & ſic furtum commiſit quodammodo vel rapinam. In ſuæ quoque ſalutis & multarum animarum diſpendium prædictas parœciales eccleſias *f* retinebat, cùm earum cura, qua jam privatus fuerat ipſo jure, ad eum nullatenus pertineret: & ſic per ipſum eædem animæ damnabiliter ſunt deceptæ. Verùm procurator eorum, qui elegerant ipſum, etſi pluralitatem beneficiorum hujuſmodi coram nobis *g* profiteretur in jure, per conceſſionem tamen Rothomagen. Archiepiſcopi nobis exhibitam, eundem electum niſus *h* eſt multipliciter excuſare. Nos igitur dictam excuſationem, utpote frivolam, nullatenus admittentes *i*, vobis dedimus in mandatis, ut ſi conſtaret, quod idē poſt receptum archidiaconatum prędictū, curam animarum habentem, præfatas parœciales eccleſias

a *vide l. non dubium. cum not. C. de leg. & 25. quaſt. 2. imperiali.* b *redundare.* c *al. ita: denuncianda ordinatione facta patrono.* d *al. honeſtè.* e *receptionem.* f *Firmitate.* g *al. electione.* h *perſona idonea.* i *vide l. 2. §. ſed ſi qui. ff. ſi quis cau.*

a *Later. conc. ſub Innoc. III. c. 26.* b *inſtitutis.* c *Pariſienſi.* d *ſub Inno. III. c. 29. cavetur ne ullus habeat duo beneficia cum cura annexa.* e *al. omiſſo.* f *al. detinebat.* g *confiteretur.* h *al. viſus.* i *vid. l. liberto. §. fin. ff. de negot. geſt.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

electionis tempore retineret, nec oſtenderet ſecum per ſedem Apoſtolicam ſuper hoc diſpenſatum, electionem illius auctoritate Apoſtolica caſſaretis: & infrà:

Partibus ergo propter hoc in veſtra præſentia conſtitutis, præſtito quoque *a* juramento de veritate dicenda, & factis poſitionibus & reſponſionibus hinc inde, tandem eodem decano prætextu quorundam gravaminum ad noſtram audientiam appellante, vos electionem hujuſmodi irritantes, eidem eccleſiæ de Cenoman. Epiſcopo providiſtis: & infrà. Licet autem poſitiones *b* & reſponſiones ſuper pluribus articulis factæ fuerint coram vobis, quia tamen conteſtationem litis non invenimus eſſe factam (cùm non per poſitiones & reſponſiones ad eas factas *c*, ſed per petitionem in jure propoſitam & reſponſionem factam conteſtatio litis fiat) *d* eundem proceſſum de fratrum noſtrorum conſilio irritum duximus nunciandum. Tandem Archidiaconus electionem ex præmiſſa cauſa petiit irritari, electo reſpondente prædicto, quòd non erat ejus electio irritanda. Lite verò coram nobis legitimè cõteſtata, præſtitoque de veritate dicenda à partibus juramento, idem electus etſi confiteretur ſe dicta beneficia electionis tempore tenuiſſe, tamen excuſare ſe ſuper hoc nihilominus *e* nitebatur, quia videlicet dictum Archidiaconatum non credebat curam animarum habere. Sed cùm in jure confeſſus fuerit, quod Archidiaconus Ambien. de conſuetudine ſuſpendit, excommunicat, & abſolvit Presbyteros & priores, & parœciales eccleſias interdicit, nec non Archidiaconus *f* viſitat, & inquirit, quæ viderit inquirenda, & procurationes ratione viſitationis recipit, evidenter apparet, quòd curam habeat animarum adnexam: quam ſi etiam non haberet, negare non poteſt, quin perſonatus exiſtat, cùm idem de perſonatibus, quod & de beneficiis curam animarum habentibus judicium ſit habendum. Inſuper indulgentiam, quam ſuper hoc aſſerit ſe habere, invalidam reputavimus, cùm in ea falſitatem ſuggerit, & ſuppreſſerit veritatem: qua tacita vel expreſſa ipſam nullatenus habuiſſet. Suggeſſit enim quòd prædictas parœciales eccleſias antequam fuiſſet in Archidiaconum aſſumptus, canonicè fuerat aſſecutus, cùm nullus potuerit plures parœciales eccleſias obtinere, niſi una penderet ex altera, vel unam intitulatam, & alteram *g* commendatam haberet, unde cùm idem utramque illarum intitulatam haberet, ipſas nequivit canonicè habuiſſe. Item ſuggerens, quòd reditus perſonatus ſui erant tenues & exiles, ſuppreſſit, quòd alios reditus in pluribus eccleſiis noſcitur obtinere. Suppreſſit etiam, quòd plures parœciales eccleſias cum pluribus aliis beneficiis in diverſis eccleſiis obtineret: cùm intentionis noſtræ non fuerit ſecum in tot beneficiis (præſertim habentibus curam animarum) diſpenſare, nec intentionis noſtræ fuerit aliquid ei de novo concedere, ſed ut per indulgentiam poſſet habita licitè retinere: & infrà. Tãdem cùm non reſtaret, niſi proferenda ſententia, idem tam juri (ſi quod ei competere videbatur) quàm liti ceſſit *h* ſpontanea voluntate, cujus ceſſionem duximus admittendam.

CAP. LV.

Irrita eſt electio, quam collatio non præceſſit, vel quæ facta non eſt à majore parte capituli, vel quæ non fuit communis.

Idem.

IN Geneſi legitur: & infrà. Cùm in concilio *i* caveatur, ut is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel major & ſanior pars capituli conſentit: & in Guil. major pars totius capituli non conſenſerit, quanquam majorem partem habuit partium comparatione minorum. Nec plenè numeri ad numerum, quia utrum G. & H. de quibus adverſarii referunt quæſtionem, in electione vocem habuerint, tractatum non extitit, nec diſcuſſum: nec zeli ad zelum, nec meriti ad meritum collatio facta fuerit. Nec etiam electio communiter celebrata, quoniam licet in eundem Guil. ſingulariter ſinguli conſenſiſſent, non tamen debuit ſubſequi ſingularis electio, ſed communis: ne vel idem repeti videretur, vel ex hoc ſequeretur abſurditas, ut tot eſſent electiones, quot eſſent numero eligentes. Nec ex ſingularibus vel particularibus conſenſibus appareret univerſalis electio vel communis, licet quilibet ſingularis veritatem exprimat ſuæ partis: quemadmodum ex ſingularibus propoſitionibus (licet veris) univerſalis propoſitio nõ apparet *a*, niſi per ſignum univerſale forſitan exprimatur. Nec præmiſſi duo canonici poterant ſic excludi, cùm primus exiſteret in canonicatus poſſeſſione; vel quaſi *b*, habendo ſtallum in choro, locum in capitulo, legendo & cantando ut canonicus, & ad tractatus ac electiones dignitatum & perſonatuum, quæ occurrerunt pro tempore faciendæ, tanquam canonicus ſit vocatus; quanquam hac vice fuerit cum proteſtatione admiſſus: ſecundus verò eſſet in tali loco, de quo fuerat ad electionem vocandus: cùm de toto regno Franciæ vocentur abſentes de conſuetudine eccleſiæ Gallicanæ. Nos his plenius intellectis, de conſilio fratrum noſtrorum præmiſſam electionem utpote contra formam concilii attentatam, decernimus irritam & inanem.

CAP. LVI.

Non valet electio pontificis per laicos & canonicos facta, etiamſi hoc habeat conſuetudo: h. d. & quotidie ſolet allegari.

Idem *Cap. Maſſano.*

MAſſana *c* eccleſia paſtore *d* vacante: & infrà. Edicto perpetuo prohibemus, ne per laicos cum canonicis Pontificis electio præſumatur. Quæ *e* ſi fortè præſumpta fuerit, nullam obtineat firmitatem. Non obſtante contraria conſuetudine, quæ dici debet potius corruptela. *f*

CAP. LVII.

Non ſufficit ad confirmationem electionis, quòd ſit facta à majori parte capituli, niſi etiam illa pars ſit ſanior.

Idem *Cap. Cathalan.*

ECcleſiâ veſtrâ deſtitutâ paſtore convenientes in unum (abſente Guil. qui tunc noluit intereſſe) ad celebrandum electionem terminum ſtatuiſtis. Veniente verò termino, & Guil. dicto (cùm abſens exiſteret) non vocato, præmiſſo juxta formam concilii *g* generalis ſcrutinio, 14. magiſtrum G. Presbyterum cardinalem *h*, concanonicum veſtrum: & 17. R. Remen canonicum elegerunt, præfato G. poſtmodum electioni ejuſdem R. ſuum præbente conſenſum. Tandem procurationibus utriuſque partis in no. præ. conſtitutis, allegabatur pro electione dicti R. quòd cùm in 4. excederet aliam, computato Guil. prædicto, majorem capituli partem habebat, & per hoc debebat pars ſua ſanior reputari, cùm ubi major numerus eſt, zelus melior præſumatur *i*.

a *al. præſtitoq́. al. & præſtito.* b *vide l. hæres. & ſequent. ff. de pet. hær. & l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſthum.* c *al. habitas. al. factas deeſt in manuſcripto.* d *vide l. defenſor. §. qui interrogatus. ff. de int. act. & l. 1. C. de diverſ. reſcri.* e *al. videbatur.* f *vide concil. Trident. ſeßio. 24. de reforma. cap. 3.* g *aliam.* h *vide l. poſtquam liti. C. de pact. & Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verborum obligatio.* i *Lateranenſi ſub Innocent. III. cap. 24.*

a *Vide l. qui habebat. ff. de legatis 3. & l. ſi pluribus. & ibi Bartol. ff. de legatis 2.* b *vide l. certum. Cod. de rei vindic.* c *alias, Maſſanæ.* d *vide concil. Bracar. cap. 1. & Burchard. lib. 1. Dec. cap. 10.* e *quòd ſi.* f *vide l. omnes judices. cum not. Cod. de dec. lib. 10. in gloſſa. 1. & in Authent. ut nulli judic. §. primo, in gloſſa magna collat. 9.* g *Concil. Lateranen. ſub Innocent. III. cap. 24.* h *in antiquis, canonicum invenio.* i *vide l. ita ſtipulatus. §. credendum eſt. ff. de verborum obligation.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Pars verò altera electionem eandem multipliciter impugnabat, proponens prænominatum R. in ætate pati defectum, nec eſſe ſufficientis ſcientiæ ad eccleſiam ſupradictam, cùm ætatis maturæ, & eminentis ſcientiæ præfatus cardinalis exiſtat: & cùm electores cardinalis alios meritis & auctoritate præcellerent, habito præſertim reſpectu ad perſonam electam, meliorem zelum eos habuiſſe conſtabat. Dicebatur præterea, quòd conſenſus dicti Guil. (quem pars ejuſdem R. confitebatur fuiſſe contemptum, aſſerente parte reliqua capitulum potiùs contemptum ab ipſo fuiſſe) cùm non fuerit conſenſus præſtitus in ſcrutinio, ſed poſt electionem acceſſerit, adjicere nihil valebat: & infrà. Denique ſtatutum gene. conc. quod electionem decernit invalidam, cùm contra ejuſdem concilii formam in electione peccatur, non debet ad contemptum, & alia, quæ non ſunt de forma, referri. Vnde quod ibi dicitur, quòd aliter electio celebrata non valeat, ea reſpicit tantùm, quæ attentantur contra formam concilii memorati: non autem alia, quæ ponuntur ibidem, ſicut eſt iſtud quod præſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe, haberi debeat in electione proceſſus, ne cætera, quæ ſuper hoc alibi ſtatuta noſcuntur, uno verbo videantur everti. Neque enim *a* credendum eſt, Roman. Pontific. (qui jura tuetur) quod alias excogitatum eſt multis vigiliis & inventum *b*, uno verbo ſubvertere voluiſſe. Nos ergo quæ hinc inde fuere propoſita pleniùs intellectis (cùm ex Lateranenſ. concilio in ordinationibus eccleſiarum major & ſanior pars capituli exigatur, & ſtatutum generalis concilii contineat inter cætera, ut is eligatur, in quem omnes, vel major & ſanior pars conſentit) electionem dicti Rom. non perſonæ, ſed potius electionis vitio (cùm major & ſanior pars non conſenſerit in eundem) de fratrum noſtrorum conſilio duximus ſententialiter irritandam.

CAP. LVIII.

Publicato ſcrutinio, non poſſunt electores variare, ſed compelli debent ad collationem & electionem.

Idem.

PVblicato ſcrutinio variare nequeunt electores, cùm ſit facienda collatio, & electio celebranda. Ad quod per ſuperiorem, ſi oportuerit, compellantur.

CAP. LIX.

Caſſata electione propter ſimoniam etiam ſine culpa electi, non diſpenſat Epiſcopus ea vice cum caſſato: ſecus ſi electus liberè reſignavit. h. d. ſecundùm intellectum gloſſæ 2. in fin.

Idem.

SI alicujus electionem propter ſimoniam, eo ignorante ac ratum non habente commiſſam, contigerit reprobari, cum eo ſuper prælatione *c*, ad quam taliter fuerat electus, illa vice non poteſt Epiſcopus diſpenſare. Quamvis circa eum, qui ignoranter recipit ſimplex beneficium per ſimoniacam pravitatem, poſt liberam reſignationem Epiſcopi diſpenſatio tolleretur *d*.

CAP. LX.

Electoribus impeditis currit tempus, ſi poſſunt impedimentum tollere.

Idem.

HIs quibus interdicitur ut abſque ſuperioris licentia eligere non præſumant, tempus ſtatutum à canone currit, ex quo in mora fuerint licentiam hujuſmodi poſtulandi *e*.

a *al. Nec enim.* b *Vide. §. quorum. inſtitut. in præm. & in auth. ut jud. ſine quo. ſuff.* c *aliàs, poſtulatione.* d *Vide l. nihil. §. ſicut filius. ff. de inofficioſ. teſtament.* e *Vide l. eum qui ita. §. fin. cum gloſſ. magna. & ibi Bart. D. de verborum obligation.*

DE TRANSLATIONE Epiſcopi *a*.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiſcopum transfert ad ſedem Epiſcopalem, ab Epiſcoporum confirmatione ſuſpenditur. Ioann. Andr.

Innocentius III. *Antiocheno Patriarchæ.*

CVm ex illo *b* generali privilegio, quod beato Petro & per eum eccleſiæ Roman. Dominus noſter indulſit, canonica poſtmodum manaverint inſtituta, continentia majores eccleſiæ cauſas ad Apoſtol. ſedem *c* perferendas, ac per hoc translationes Epiſcoporum ac ſedium mutationes ad ſummum Apoſtolicæ ſedis Antiſtitem de jure pertineant, nec ſuper his quicquam præter ejus adſenſum debeat immutari *d*: Miramur quòd L. (Apamen *e*) electum in (Tripolitanam) eccleſiam tranſtuliſti, & novo quodam mutationis genere parvificaſti majorem, & magnum quodammodo minoraſti, epiſcopare Archiepiſcopum, imò potiùs dearchiepiſcopare præſumens. Licet enim dictus L. nondum fuiſſet in Archiepiſcopum conſecratus, confirmationis tamen munus receperat, & Archiepiſcopalia (quantum ei licuit) miniſtrarat, ſicut nobis ipſius relatione innotuit, qui Valien. Epiſcopum *f* adſeruit confirmaſſe. Ne igitur perpetrandi ſimilia cæteris audacia tribuatur, te ab Epiſcoporum confirmatione duximus ſuſpendendum *g*.

CAP. II.

Electos in Epiſcopos & confirmatos, transferre poteſt ſolus Papa.

Idem *Decano & capitulo Andegavenſi.*

INter corporalia *h* & ſpiritualia eam cognovimus *i* differentiam, quòd corporalia facilius deſtruantur, quàm conſtruantur: ſpiritualia verò facilius conſtruantur, quàm deſtruantur. Vnde juxta canonicas ſanctiones Epiſcopus ſolus honorem dare poteſt, ſolus auferre non poteſt. Epiſcopi quoque à metropolitanis ſuis munus conſecrationis accipiunt, qui tamen non poſſunt, niſi per Rom. Pontific. condemnari. Cùm ergo fortius ſit ſpirituale vinculum, quàm carnale, dubitari non debet, quin omnipotens Deus ſpirituale conjugium, quod eſt inter Epiſcopum & eccleſiam, ſuo tantùm judicio reſervaverit diſſolvendum, qui diſſolutionem *k* etiam carnalis conjugii, quod eſt inter virum & fœminam, ſuo tantùm judicio reſervavit: præcipiens, ut quos Deus conjunxit, homo non ſeparet. Non enim humana, ſed potius divina poteſtate conjugium ſpirituale diſſolvitur, cùm per translationem, diſpoſitionem, aut ceſſionem auctoritate Roman. Pontific. quem conſtat eſſe vicarium Ieſu Chriſti, Epiſcopus ab eccleſia removetur: & ideò tria hæc quæ præmiſimus, non tam conſtitutione canonica, quàm inſtitutione divina, ſoli ſunt Roman. Pontific. reſervata *l*. Sicut autem Epiſcopus conſecratus ſine licentia Rom. Pontifi. ſuam non debet eccleſiam derelinquere, ſic & electus confirmatus: cùm non debeat in dubium revocari, quin poſt electionem & confirmationem canonicam inter perſonas eligentium & electi conjugium ſit ſpirituale contractum, cui profectò Epiſcopa-

a *In quibuſdam antiquis additur, vel electi.* b *Capit. 1. eod. tit. in 3. compil.* c *Anacl Papa ep. 1. Melchior Canus libr. 1. de loc. Theolog.* d *al. attentare.* e *Paphenſem, al. Appanienſem.* f *al. Sivalienſem. al. Valienſ.* g *Vide l. 1. C. ad leg. Iuli. rep. & inſtitut. de except. §. hodie.* h *Cap. 2. eod. tit. in 3. compil.* i *in vulgatis, eſſe, legitur: ſed abeſt à manuſcript.* k *Vide Dom. Sotum in 4. Sententiar. diſtinct. 27. quæſt. 1. Art. 4 [illegible] cap. 19.* l *Vide cap. quamvis. de elect. lib. 6. & cap. [illegible] ad fin. ÿ. de appell.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN